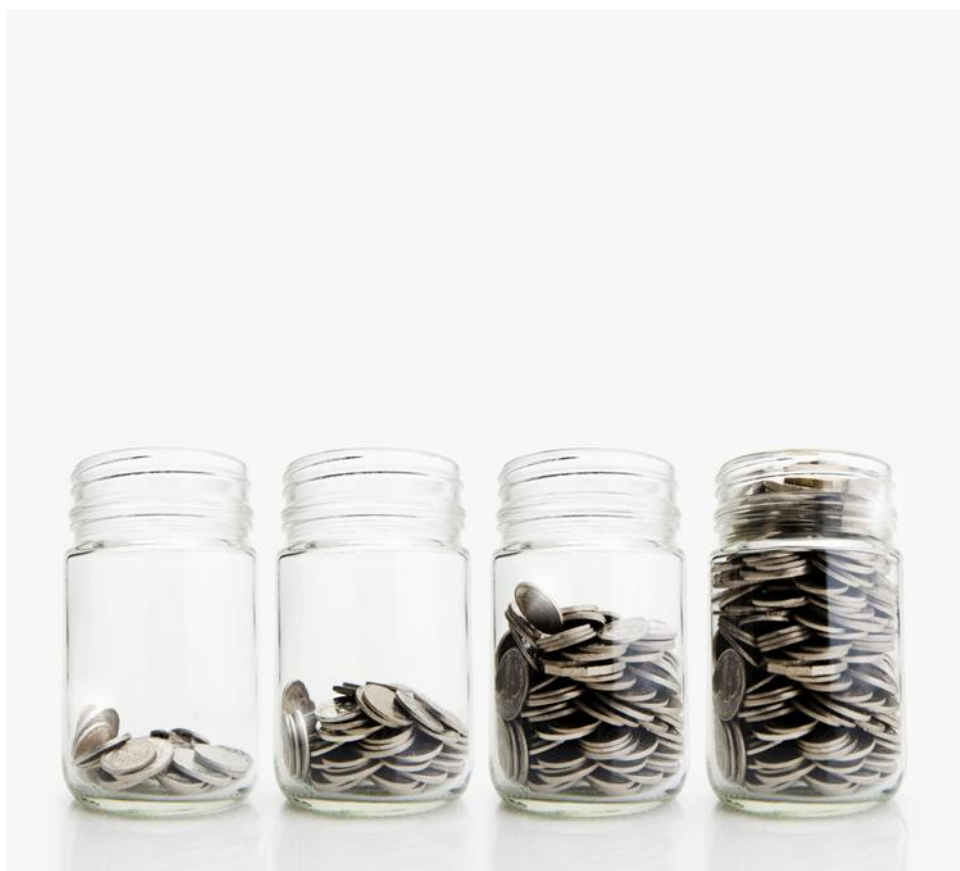

Bevindingen en bijlagen bij het rapport

‘Een zorg minder’

Onderzoek van de Rekenkamer Waalre naar de uitvoering van het Geldzorgenbeleid in Waalre

Inhoud

1	AANPAK ONDERZOEK EN OPZET RAPPORTAGE	3
1.1	DE AANPAK VAN HET ONDERZOEK	3
1.2	DE OPZET VAN DE RAPPORTAGE	3
2	DEFINIËRING ARMOEDE EN GELDZORGEN	4
2.1	WAT WORDT VERSTAAN ONDER ARMOEDE EN GELDZORGEN?	4
2.2	OM HOEVEEL MENSEN GAAT HET IN WAALRE?	5
2.3	CONCLUSIES DEFINIËRING ARMOEDE EN GELDZORGEN	6
3	GELDZORGENBELEID WAALRE	7
3.1	WAT IS HET BELEID BIJ ARMOEDE EN GELDZORGEN IN WAALRE?	7
3.1.1	<i>Is bij de beleidsvorming gebruik gemaakt van ervaringskennis?</i>	8
3.1.2	<i>Hoe is het beleid tot stand gekomen? Hoe verliep het debat in de Raad?</i>	9
3.2	HOE GEEFT WAALRE UITVOERING AAN HET BELEID?	9
3.3	IS ER SPRAKE VAN EEN INTEGRALE AANPAK IN HET BELEID?	9
3.4	HOE KOMT HET PROBLEEM VAN VERBORGEN ARMOEDE IN HET BELEID TERUG?	10
3.5	HOE IS AANDACHT GEGEVEN AAN STIMULERING VAN GEBRUIK VAN VOORZIENINGEN?	10
3.6	WIE ZIJN DE BETROKKEN SPELERS BIJ DE UITVOERING VAN HET BELEID?	11
3.7	CONCLUSIES GELDZORGENBELEID WAALRE	11
4	UITVOERING VAN HET GELDZORGENBELEID IN DE PRAKTIJK	12
4.1	HOE WORDT UITVOERING GEGEVEN AAN DE GEMAAKTE AFSPRAKEN IN HET BELEID?	14
4.2	WIE SPEELT WELKE ROL IN DE UITVOERING VAN HET BELEID? IS DE ROL CONFORM DE GEMAAKTE AFSPRAKEN?	14
4.3	HOE WORDT GECOMMUNICEERD EN GESTIMULEERD OVER BESCHIKBARE REGELINGEN?	18
4.4	HOE LUKT HET OM DE DOELGROEPEN VAN HET GELDZORGENBELEID TE BEREIKEN?	18
4.5	HOE WORDEN BEOOGDE RESULTATEN GELDZORGENBELEID BEHAALD IN DE UITVOERING?	19
4.5.1	<i>Resultaten Organisatie Werkveld</i>	20
4.5.2	<i>Resultaten Voorkomen van geldzorgen</i>	20
4.5.3	<i>Resultaten Bestrijden van geldzorgen</i>	21
4.5.4	<i>Resultaten verzachten van geldzorgen</i>	22
4.6	WELKE PROBLEMEN EN VERBETERINGEN IN DE UITVOERING ZIEN BETROKKENEN IN DE VIER GEBIEDEN VAN HET GELDZORGENBELEID?	22
4.6.1	<i>Organisatie werkveld</i>	22
4.6.2	<i>Voorkomen van geldzorgen</i>	22
4.6.3	<i>Bestrijden van geldzorgen</i>	23
4.6.4	<i>Verzachten van geldzorgen</i>	25
4.6.5	<i>Positieve en negatieve factoren bij beleidsrealisatie</i>	25
4.7	CONCLUSIES UITVOERING VAN HET GELDZORGENBELEID IN DE PRAKTIJK	26
5	VERBETERMOGELIJKHEDEN GELDZORGENBELEID	27
5.1	WAT KUNNEN DE RAAD, COLLEGE, AMBTELIJKE ORGANISATIE EN NETWERKPARTNERS LEREN UIT DE ONDERZOEKSVRAGEN?	27
5.1.1	<i>Verbeteringen in de uitvoering</i>	28
5.1.2	<i>Verbeteringen / Aanpassingen in beleid</i>	29
6	AANBEVELINGEN	29
7	BIJLAGEN	31
7.1	BIJLAGE 1: GEÏNTERVIEWDE FUNCTIONARISSEN	31
7.2	BIJLAGE 2: REACTIE VAN HET COLLEGE VAN B&W	31
8	BEGRIPPENLIJST ONDERZOEK GELDZORGENBELEID	35

1 Aanpak onderzoek en opzet rapportage

1.1 De aanpak van het onderzoek

In het onderzoeksprogramma 2023-2024 van Rekenkamer Waalre is het onderwerp 'Geldzorgenbeleid in Waalre' (voortaan beleid) opgenomen. Hoge inflatie en sterk gestegen energieprijzen brengen veel mensen in financiële problemen. In armoede leven heeft grote gevolgen voor welbevinden, gezondheid, deelname aan het maatschappelijk verkeer en kansen op werk van inwoners. In de overleggen met de verschillende raadsfracties over mogelijke onderzoeksonderwerpen is het thema geldzorgen en armoede uitdrukkelijk benoemd.

Dit onderzoek stond gepland voor 2024. Zo konden de resultaten ervan door gemeente en netwerkpartners gebruikt worden in de eigen evaluatie van het beleid en bij het formuleren van nieuwe onderwerpen voor de uitvoeringsagenda van 2025 en verder. Vanwege vertraging en lange doorlooptijd van het onderzoek Inwonersparticipatie, lukte het de Rekenkamer niet om het onderzoek Geldzorgenbeleid in 2024 uit te voeren. Intussen hebben de netwerkpartners en het College van B&W (voortaan College) het beleid geëvalueerd. Het College heeft in februari 2025 een Raadsinformatiebrief (RIB) over de uitkomsten van deze evaluatie verstuurd. In dit rekenkameronderzoek is daarom ook de evaluatie van College en netwerkpartners betrokken. De Rekenkamer hoopt dat de resultaten en aanbevelingen uit dit onderzoek gebruikt gaan worden in de uitvoeringsagenda voor de komende jaren.

Het onderzoek is als volgt aangepakt:

- Gestart is met een verkennend overleg met de bij het beleid betrokken ambtenaren. Daarnaast is een vergadering van het Ketenpartnersoverleg bijgewoond
- Relevante documenten en gegevens zijn verzameld en geanalyseerd
- Als aanvulling en verdieping op de documentenanalyse zijn interviews gehouden met beleidsambtenaren, de wethouder, uitvoerende ambtenaren en met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties (voortaan netwerkpartners) die een rol spelen bij het beleid. In bijlage 1 staat een overzicht van de geïnterviewden
- Om de aanpak in de praktijk te ervaren - vanuit de optiek van inwoners - zijn ook gesprekken gevoerd met klanten van de Voedselbank Aalst Waalre (voortaan Voedselbank) en met ervaringsdeskundigen van stichting Markieza
- Vervolgens is een werksessie belegd, waarin de eerste bevindingen zijn gepresenteerd en gediscussieerd is over mogelijke verbeteringen en prioriteiten in de aanpak van de armoede / geldzorgen in Waalre
- Op basis van de conclusies uit het conceptrapport is overlegd met contactambtenaren voor dit onderzoek
- De opbrengsten uit voorgaande informatiebronnen zijn vervat in een conceptrapportage, die in het kader van de hoor- en wederhoorprocedure is aangeboden aan het College
- De resultaten van de hoor- en wederhoor procedure vindt u in bijlage 2 van dit rapport

1.2 De opzet van de rapportage

Deze bevindingenrapportage behoort bij het Kernrapport 'Geldzorgenbeleid Waalre: een zorg minder'. De kernrapportage bevat de essentie van het onderzoek, de conclusies en de aanbevelingen om inwoners met geldzorgen nog effectiever te ondersteunen. De bevindingen van het onderzoek zijn per onderzoeksvraag meer uitgebreid beschreven in deze rapportage. Dit is vooral bedoeld als

achtergrondinformatie voor degenen, die zich meer willen verdiepen in de resultaten van het onderzoek en de context van de conclusies en aanbevelingen.

In deze rapportage wordt de volgorde van de onderzoeksvragen aangehouden. Daaraan voorafgaand wordt de aanpak van het onderzoek beschreven, armoede en geldzorgen gedefinieerd en een beeld gegeven van de armoedesituatie in Waalre. Vervolgens komen aan de orde: het beleid, de uitvoering van het beleid in de praktijk en de mogelijke verbeteringen. In de onderzoeksopzet heeft de Rekenkamer er voor gekozen om extra aandacht te besteden aan het vraagstuk van verborgen armoede: (1) Wat gebeurt er om het gebruik van bestaande voorzieningen te stimuleren? (2) Wat gebeurt er aan de betrokkenheid van inwoners met geldzorgen in het beleid en (3) in de uitvoering ervan? Voor deze drie aspecten van het beleid is bij de raadsbehandeling in 2023 expliciet extra aandacht gevraagd en zijn voor preventie en voor bestrijden en verzachten van geldzorgen en financiële problemen van wezenlijk belang.

2 Definiëring armoede en geldzorgen

In het Geldzorgenbeleid staat: *“Bij geldzorgen en financiële problemen gaat om een situatie die langer duurt, minimaal een jaar. Bij langdurige geldzorgen en financiële problemen gaat het om een periode van tenminste drie jaar.”* In het beleid worden twee benaderingen van geldzorgen en financiële problemen¹ uitgewerkt. Een eenduidige keuze voor een bepaalde definitie wordt in het beleid niet gemaakt.

Om nauwkeurig te bepalen hoeveel mensen in Waalre in armoede leven en geldzorgen hebben is een eenduidige definitie van armoede en geldzorgen vereist. Nu er sprake is van meerdere definities met verschillende invalshoeken, wordt het aantal inwoners in Waalre dat geldzorgen heeft, geschat.

2.1 Wat wordt verstaan onder armoede en geldzorgen?

Het vaststellen van een definitie van armoede en geldzorgen berust altijd op een aantal aannames. Wanneer is iemand arm? In het beleid worden twee definities genoemd:

1. De **eerste** definitie kijkt naar het inkomen: armoede is een inkomen hebben onder de armoedegrens, dus onder het sociaal minimum
2. De **tweede** definitie kijkt naar noodzakelijke uitgaven, uitgaven die nodig zijn om volwaardig aan de samenleving deel te kunnen nemen. Wanneer mensen die uitgaven niet meer kunnen doen, is er sprake van armoede

In het beleid wordt geen keuze gemaakt voor één van beide definities. Beide formele definities vullen elkaar aan: op lokaal niveau en ook op landelijk niveau blijkt het lastig om tot een eenduidige definitie van armoede en geldzorgen te komen.

Nibud, CBS en SCP² hanteren vanaf 2024 een definitie waarbij te weinig inkomen gerelateerd wordt aan (on)mogelijkheden tot participatie in de maatschappij: er is sprake van geldzorgen en financiële problemen wanneer het inkomen van mensen niet voldoende is om de uitgaven te dekken die mensen moeten doen voor hun levensonderhoud en om actief deel te kunnen nemen aan de samenleving.

¹ In deze rapportage spreken we van 'geldzorgen', daarmee bedoelen we 'geldzorgen en financiële problemen'

² Voor uitleg van afkortingen / begrippen, zie hoofdstuk 8

In de praktijk blijkt dat alle betrokkenen bij het Geldzorgenbeleid in Waalre rekening houden met beide aspecten van armoede en het hebben van geldzorgen. Inwoners hebben te weinig inkomen en worden geconfronteerd met keuzes die ze eigenlijk niet willen maken³. Bij armoede is sprake van een objectief aspect (te laag inkomen, schulden) en van een subjectief aspect (gedwongen keuzes moeten maken, niet mee kunnen doen met gebruikelijke activiteiten in de samenleving).

2.2 Om hoeveel mensen gaat het in Waalre?

Volgens het NIBUD had in 2024 1 op de 3 huishoudens moeite met rondkomen. Movisie geeft aan dat in Nederland in 2024 540.000 mensen in armoede leven en geldzorgen hebben. Op de 18 miljoen inwoners van Nederland is dat dus 3%. Waalre heeft nu 17.894 inwoners in 7.921 huishoudens. Als de cijfers in Waalre gelijk zouden liggen aan de landelijke cijfers zou dat betekenen dat er ruim 535 mensen met geldzorgen zijn (3%), en dat bijna 2700 huishoudens moeite hebben met rondkomen. Eind 2024 ontvingen ruim 400.000 inwoners in Nederland een bijstandsuitkering, ongeveer 2,6% van de totale Nederlandse bevolking. Voor Waalre zou dat betekenen dat ruim 460 inwoners een bijstandsuitkering ontvangen. CBS gegevens uit 2023 geven aan dat 1,5% van de inwoners van Waalre in armoede leeft⁴ (landelijk gemiddelde is 3,1 %).

Gemeente Waalre verstrekt aan circa 150 inwoners een uitkering. Op basis van de cijfers van het CBS (2023) zouden ruim 250 inwoners van Waalre in armoede leven. Het aantal huishoudens dat moeite heeft met rondkomen, wordt ook heel wat lager geschat dan het landelijk gemiddelde maar duidelijke cijfers daarover ontbreken. De situatie in Waalre is gunstiger dan die in Nederland, maar hoeveel gunstiger is niet precies te zeggen.

Tabel 1: Geldzorgen / Leven in armoede in Waalre

Landelijke gegevens en statistiek	Waalre volgens de cijfers van de landelijke gegevens	Waalre in werkelijkheid (geschat)
Movisie: 3% van de bevolking leeft in armoede	535 inwoners	250 inwoners
Nibud: 1 op 3 huishoudens heeft geldzorgen	2700 huishoudens	onbekend
Uitkeringsgerechtigden: 2,6 % van de bevolking	460 inwoners	150 inwoners

Het is lastig om het beeld van het aantal mensen met geldzorgen compleet te krijgen. Zo signaleert het Centraal Planbureau dat er de komende jaren minder mensen onder de armoedegrens uitkomen, maar dat de intensiteit⁵ van de armoede stijgt. Deze groep bestaat vooral uit huishoudens met inkomen uit werk. Arbeidsongeschikten, alleenstaande ouders met kinderen, statushouders,

³ Voorbeelden die genoemd werden van dergelijke keuzes: lid zijn van een sportclub óf gezond eten, muziekles voor je kinderen of een huisdier hebben.

⁴ CBS, Nibud en Movisie definiëren armoede verschillend. Bij de cijfers van CBS uit 2023 wordt de bijstandsnorm uitgangspunt gekozen. Movisie hanteert een definitie waarbij het er om gaat of mensen rond kunnen komen en kunnen meedoen in de samenleving. Bij het Nibud gaat het over moeite hebben met rondkomen, en dat is niet gekoppeld aan een bepaalde inkomensgrens. SCP, CBS en Nibud hebben in 2024 gezamenlijk een nieuwe definitie gemaakt, zodat cijfers beter te vergelijken zijn. Cijfers over 2024 van CBS met die nieuwe definitie waren helaas nog niet voorhanden

⁵ Armoede intensiteit: procentuele verschil tussen inkomen en armoedegrens.

gezinnen met kinderen met een laag inkomen (minimumloon of lager) en alleenstaanden met enkel AOW lopen een groter risico op geldzorgen.

Indicaties voor de omvang van de groep inwoners met geldzorgen in Waalre zijn onder meer de aantallen meldingen vroegsignalering. Sinds 2021 is vroegsignalering - door de gewijzigde Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)- een wettelijke taak geworden voor gemeenten. Vroegsignalering helpt om sneller zicht krijgen op mensen bij wie betalingsproblemen dreigen. In Waalre kwamen in de afgelopen jaren ongeveer 40 meldingen vroegsignalering per maand binnen. Deze meldingen komen van de woningbouwcorporaties, zorgverzekeraars en energieleveranciers.

Duidelijk is dat het bij deze meldingen niet alleen gaat om inwoners met een laag inkomen maar ook om inwoners (die dus niet eerder in beeld waren) met een middeninkomen. In dit getal van 40 meldingen zitten vanzelfsprekend dubbeltellingen. Een voorbeeld: de corporatie doet een eerste melding bij 1 maand huurachterstand, maar als die maand achterstand niet wordt ingelopen, komt de volgende maand over diezelfde situatie een tweede melding van 2 maanden huurachterstand, enzovoort. Voorzichtigheidshalve gaan we er daarom in dit onderzoek van uit dat een kwart van de meldingen vroegsignalering uit unieke meldingen bestaat; dat wil zeggen dat per jaar 120 unieke meldingen worden gedaan.

Een andere indicatie voor de omvang van de groep inwoners met geldzorgen in Waalre is het aantal bijdragen vanuit Stichting Leergeld Valkenswaard en Waalre, voortaan Stichting Leergeld (in 2024 kregen 416 kinderen uit 204 gezinnen uit Valkenswaard en Waalre, een bijdrage van Stichting Leergeld) en het aantal klanten van de Voedselbank (239 klanten in 2023 en 201 klanten in 2024). Op basis van deze gegevens blijft het lastig een betrouwbare schatting te maken van de groep inwoners met geldzorgen of het aantal huishoudens dat moeite heeft met rondkomen in Waalre. Duidelijk is wel uit signalen van netwerkpartners, klanten van de Voedselbank en meldingen vroegsignalering dat een deel van deze groep (nog) niet in beeld is, zie ook 3.4.

Tabel 2: Indicatie voor aantal inwoners met geldzorgen in Waalre

Vroegsignalering, meldingen	120 unieke meldingen per jaar
Bijdragen van Stichting Leergeld Valkenswaard en Waalre	+/- 160 kinderen uit +/- 90 gezinnen per jaar
Voedselbank Aalst Waalre	239 klanten in 2023 en 201 klanten in 2024

2.3 Conclusies definiëring armoede en geldzorgen

Uit het voorafgaande kan worden geconcludeerd:

- Het hebben van geldzorgen is niet alleen aan de orde bij mensen met een laag inkomen maar komt ook voor bij middeninkomens met een - door persoonlijke omstandigheden ontstaan - hoog uitgavenpatroon ten opzichte van de inkomsten
- Uit diverse bronnen komt naar voren dat in Waalre minder huishoudens met geldzorgen zijn dan op basis van het totale landelijke gemiddelde te verwachten valt. De precieze omvang van het aantal huishoudens met geldzorgen in Waalre is niet vast te stellen
- Dat laat onverlet dat er 239 personen in 2023 en 201 personen in 2024 in Waalre naar de Voedselbank gaan en ongeveer 160 kinderen uit ongeveer 90 gezinnen gebruik maken van ondersteuning vanuit de Stichting Leergeld
- Er zijn voldoende signalen om vast te stellen dat een deel van de groep inwoners met geldzorgen niet bereikt wordt

3 Geldzorgenbeleid Waalre

In dit hoofdstuk gaat het over de inhoud en de instrumenten van het beleid, de wijze waarop het beleid tot stand is gekomen en over de verschillende organisaties die bij de uitvoering van het beleid een rol spelen. Daarnaast wordt ingegaan in hoeverre mensen met geldzorgen betrokken zijn bij de beleidsvorming. De evaluatie van het beleid zoals door College in de RIB van februari 2025 verwoord, komt aan bod in hoofdstuk 4, waar de uitvoering centraal staat.

3.1 Wat is het beleid bij armoede en geldzorgen in Waalre?

Het beleid van Waalre staat beschreven in het Geldzorgenbeleid Waalre 2023. Gekozen is voor summier algemeen beleid omdat het ondoenlijk is om ver vooruit te kijken op dit terrein (meerjarig beleid) vanwege alle veranderingen in wetgeving, economie en samenleving. In het beleid, en nog sterker in het uitvoeringsplan, gaat het om concrete kleine stappen waarbij na evaluatie gezien wordt welke volgende stappen nodig zijn. Daarnaast staan er ook beleidsdoelen en uitgangspunten van beleid ter voorkoming of bestrijding van geldzorgen in het Raadsprogramma Toekomst voor Waalre 2022-2026.

De gemeenteraad (voortaan Raad) heeft in november 2021 gesignaleerd dat het aantal inwoners met zorgen over hun financiële situatie groeit. In het Raadsprogramma Toekomst voor Waalre 2022-2026 staat:

- ➔ *“We benaderen, ook lokaal gezien, de problematiek vanuit thema’s en niet vanuit groepen inwoners. We denken dan aan eenzaamheid, armoede/schuldenproblematiek, laaggeletterdheid / leerachterstanden, mantelzorg, vervoer, discriminatie en integratie in de gemeenschap. Het achterliggende probleem is uitgangspunt, niet de symptomen.”*
- ➔ *“We brengen verborgen armoede in beeld.*
- ➔ *“We zetten in op oplossingen ter voorkoming van schulden, waaronder vroegsignalering, en van stapeling van schulden.”*
- ➔ *“We willen versterking van de poortfunctie van het Centrum voor Maatschappelijke Deelname (CMD). We gaan voor snellere servicetijd / doorverwijzingstijd bij CMD.”*

Het beleid is in april 2023 vastgesteld door de Raad. In deze nota staan algemene punten van beleid voor 4 gebieden:

1. Huidige situatie en gewenste verbeteringen in het werkveld
2. Voorkomen van geldzorgen
3. Bestrijden van geldzorgen
4. Verzachten van geldzorgen

De prioriteit van het beleid ligt bij voorkomen van geldzorgen. En daarna bij het bestrijden en verzachten van geldzorgen. Daarnaast bevat het beleid een concrete opsomming van 18 verbeteracties om de beleidsdoelen te realiseren. Hieronder worden de beleidsuitgangspunten en de beleidsdoelen van de 4 gebieden samengevat. De 18 verbeteracties komen in het volgende hoofdstuk (4.5.1 en verder) aan bod.

1. Huidige situatie en gewenste verbeteringen in het werkveld

Beleidsuitgangspunt: de gemeente en de netwerkpartners vormen samen een gelijkwaardig geheel van organisaties dat zich richten op het voorkomen, bestrijden en verzachten van geldzorgen bij de inwoner.

Beleidsdoel: Het in stand houden van op zijn minst de noodzakelijke activiteiten van de netwerkpartners, het optimaliseren van de kennis van de organisaties en samenwerking tussen de organisaties.

2. Voorkomen van geldzorgen

Beleidsuitgangspunt: De gemeente moet inwoners helpen in staat te zijn om op tijd het risico op financiële problemen in hun eigen situatie in te schatten en de vaardigheden te krijgen om daarnaar te handelen. Ze kunnen dit zelfstandig of weten hoe ondersteuning van anderen in te roepen.

Beleidsdoelen:

- 1) *bewustwording* van inwoners -> over reclame, uitgavenpatroon of het hebben van financiële problemen
- 2) *informatie* voor inwoners -> over goede financiële keuzes maken, over ondersteuningsmogelijkheden
- 3) *vaardigheden* van inwoners -> geldzaken kunnen regelen, hulp zoeken als dat nodig is
- 4) *ondersteuning* van inwoners -> de organisaties in Waalre zijn in staat de inwoner effectief te ondersteunen op het vlak van bewustwording, informatie en vaardigheden

3. Bestrijden van geldzorgen

Beleidsuitgangspunt: Inwoners zijn in staat boven de armoedegrens uit te komen. Zelfstandig of met hulp van anderen. Professionals zijn in staat om de inwoner effectief te ondersteunen en bedrijven zijn bereid de inwoner een plaats aan te bieden, zoals een stage, werkervaring of werk.

Beleidsdoel: Het inkomen van de inwoner is zo hoog mogelijk als in zijn / haar situatie kan door het toepassen van maatregelen, zoals meer werk en opleiding, gebruik van voorzieningen en toeslagen en voorkomen en aanpakken van schulden.

4. Verzachten van geldzorgen

Beleidsuitgangspunt: Iedereen telt mee, doet mee en draagt bij naar vermogen. Inwoners met te weinig geld hebben ondersteuning nodig om deel te nemen aan activiteiten die voor anderen normaal zijn. Dit geldt in het bijzonder voor gezinnen met kinderen. Inwoners moeten zelf of met hulp in staat om voorzieningen aan te vragen waar ze recht op hebben. De toegang tot informatie en hulp is hetzelfde geregeld als bij het bestrijden van financiële problemen.

Beleidsdoel: Inwoners met geldzorgen kunnen, net als ieder ander, deelnemen aan activiteiten in de maatschappij en kunnen ontspannen.

3.1.1 Is bij de beleidsvorming gebruik gemaakt van ervaringskennis?

In aanloop naar het beleid is overleg geweest met de netwerkpartners en de Adviesraad Sociaal Domein (ASD). De ervaringen van netwerkpartners met ondersteuning en hulp aan inwoners met geldzorgen, zijn nadrukkelijk verwerkt in het beleid. Het bleek lastig te zijn om rechtstreeks een beroep te kunnen doen op inwoners met geldzorgen en hun ervaringskennis.

Netwerkpartners hebben bij de gespreksavonden aangeboden om een enquête bij hun klanten uit te zetten, te vragen welke onderwerpen voor hen belangrijk zijn en hoe ze mee willen denken over het oplossen van hun situatie. In het beleid staat dat zo'n enquête zal worden uitgezet om te achterhalen op welke wijze mensen mee willen praten⁶. Ook zal worden onderzocht of het mogelijk is om een vertegenwoordiging uit Waalre bij de cliëntvertegenwoordiging in Veldhoven te organiseren.

⁶ Er is na vaststelling van het beleid geen enquête uitgezet onder inwoners met geldzorgen

Omdat het lastig was inwoners met geldzorgen direct te betrekken bij de formulering van het beleid, is er voor overleg en input van de Stichting Markieza gekozen. Markieza is een expertise- en opleidingscentrum voor ervaringsdeskundigheid in het brede sociaal domein. Het doel van deze stichting is dat ervaringskennis, naast professionele kennis en wetenschappelijke kennis een gelijkwaardige positie en erkenning krijgt in de samenleving.

3.1.2 Hoe is het beleid tot stand gekomen? Hoe verliep het debat in de Raad?

Voorafgaand aan het opstellen van het beleid zijn er eind 2022 en begin 2023 gespreksavonden georganiseerd, waarbij aanwezigen hun punten voor verbetering van het beleid konden benoemen. Hierin kwam naar voren dat het beter is om over 'geldzorgen' te praten dan over 'armoede' omdat het woord 'armoede' stigmatiserend werkt en de schaamte over geldproblemen versterkt. Uit de gesprekken van de gemeente met netwerkpartners, met de Participatieraad en met Stichting Markieza is veel input gekomen voor het opstellen van het beleid. Het benoemen van concrete verbeteracties is nadrukkelijk gebeurd in overleg met netwerkpartners.

Bij de bespreking en besluitvorming in de Raad over het beleid in 2023 is door de Raad expliciet per amendement gesteld:

- bij de verdere uitwerking van het beleid moeten ook ervaringsdeskundigen, inwoners met geldzorgen, betrokken worden
- veel aandacht voor vroegsignalering en voor de noodzaak om integraal en breed naar de problematiek van inwoners met geldzorgen te kijken.
- het belang van informatie en communicatie wordt benadrukt, zodat alle inwoners op de hoogte (kunnen) zijn van hulp bij geldzorgen en van alle regelingen
- extra nadruk wordt gelegd op de bejegening van mensen met geldzorgen en de noodzaak hen te helpen meer vaardigheden te krijgen om hun financiële problemen aan te pakken

3.2 Hoe geeft Waalre uitvoering aan het beleid?

Het beleid van Waalre kent tal van regelingen om inwoners met geldzorgen financieel een steuntje in de rug te geven. Naast bijzondere bijstand en alle mogelijkheden van de Participatiewet, zijn er diverse regelingen en toeslagen:

- de Meedoenbijdrage
- energietoeslag
- kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Naast alle gemeentelijke regelingen is er ook hulp en ondersteuning beschikbaar via tal van organisaties in de vorm van: leningen en giften, voedselpakketten, steun voor gezinnen met kinderen in de kosten van onderwijs, enzovoort. Deze organisaties worden deels ook door de gemeente ondersteund in de vorm van subsidies. Het beleid geeft een goed overzicht van alle regelingen.

3.3 Is er sprake van een integrale aanpak in het beleid?

In het raadsprogramma Toekomst voor Waalre 2022-2026, in het beleid zelf en ook bij de raadsbehandeling in 2023 wordt gesproken over een integrale aanpak in het beleid. Het hebben van geldzorgen werkt door op allerlei terreinen van het dagelijks leven: huisvesting, werk, sporten, opleiding, sociale contacten, gezondheid, enzovoort. In het beleid staat dat de gemeente ook intern zorgt voor inhoudelijke verbindingen tussen specifiek geldzorgenbeleid en beleid op gebied van duurzaamheid, volkshuisvesting en arbeidsmarktparticipatie. Ook wordt onderkend dat er heel wat

organisaties en instanties zijn die -weliswaar niet als hoofdtak- activiteiten uitvoeren om geldzorgen te voorkomen, bestrijden of verzachten. Genoemd worden: woningbouwverenigingen, huisartsen en praktijkondersteuners, onderwijs, kinderopvangorganisaties en seniorenbonden. De beleidsmatige aandacht voor een integrale aanpak is er. Deze aandacht wordt verder in het beleid niet concreet uitgewerkt.

De aandacht voor schuldhulpverlening (vroegsignalering, ondersteuning bij administratie, uitvoering van de wet Schuldhulpverlening) is summier in het beleid verwerkt. Er is geen apart beleid Schuldhulpverlening. In de wet Schuldhulpverlening (2023) staat dat de Raad een plan vast stelt dat richting geeft aan de integrale schuldhulpverlening aan de inwoners van de gemeente. In de 18 actiepunten van het beleid wordt schuldhulpverlening eenmaal zijdelings genoemd.

3.4 Hoe komt het probleem van verborgen armoede in het beleid terug?

In het beleid wordt de term 'verborgen armoede' niet gebruikt. Met de nadruk op vroegsignalering en het benoemen van onvoldoende bereik van groepen inwoners is er zeker aandacht voor het probleem van verborgen armoede. Erkend wordt dat het erg lastig is om het beeld van het aantal mensen met geldzorgen compleet te krijgen. Er zijn steeds meer inwoners met een laag inkomen in beeld maar nog niet allemaal. Inwoners met financiële problemen vragen niet gemakkelijk hulp bij organisaties. Bij de netwerkpartners bestaat de indruk dat vooral ouderen, ZZP-ers en kleine ondernemers zich pas heel laat melden. Dit komt omdat deze groepen gewend zijn om zelf hun problemen op te lossen.

Vroegsignalering is volgens het beleid een uitstekend instrument om inwoners met geldzorgen tijdig in beeld te krijgen. Daarom is het van belang om snel en direct te reageren op de meldingen van corporaties, banken en energiebedrijven. Als tweede wordt het intensiveren van communicatie over geldzorgen genoemd als een manier om verborgen armoede aan te pakken. Dit kan in de vorm van folders, artikelen, een publiekscampagne en gerichte informatie via bijvoorbeeld de ouderenbonden genoemd. Als derde mogelijkheid is genoemd om via duurzaamheidsadviezen contact te leggen met inwoners met geldzorgen die nog niet in beeld waren.

Beleidsmatig wordt er ingezet op sneller in contact komen met inwoners waarbij verborgen armoede speelt door vroegsignalering, extra gerichte communicatie en integrale benadering bij duurzaamheidsadviezen.

3.5 Hoe is aandacht gegeven aan stimulering van gebruik van voorzieningen?

In het beleid en bij de 18 actiepunten Geldzorgenbeleid wordt expliciet aandacht gegeven aan het stimuleren van het gebruik van voorzieningen. In het beleid wordt stimulering van het gebruik van voorzieningen direct gekoppeld aan het bereiken van zoveel mogelijk inwoners met geldzorgen. Inwoners met geldzorgen kunnen immers pas gewezen worden op het bestaan van voorzieningen wanneer er contact is met hen of wanneer ze beschikken over informatie over voorzieningen.

In de uitvoering van de verschillende regelingen kiest de gemeente ervoor om het gebruik van de regelingen zo makkelijk mogelijk te maken. Zo wordt bijvoorbeeld de Meedoenbijdrage elk jaar automatisch jaar verleend aan elke inwoner die een bijstandsuitkering heeft. Ook de energietoeslag wordt zoveel mogelijk ambtshalve toegekend, zodat inwoners die er voor in aanmerking komen niet zelf een aanvraag hoeven in te dienen. Ook zijn er actiepunten over het geven van voorlichting, goed

beschikbare informatie over voorzieningen en ondersteuning en het uitvoeren van een snelle toets bij eerste aanmelding CMD op eventuele onderbenutting van voorzieningen.

3.6 Wie zijn de betrokken spelers bij de uitvoering van het beleid?

In Waalre zijn tal van gemeentelijke en netwerkpartners betrokken bij de uitvoering van het beleid. Met de gemeente Veldhoven is een overeenkomst gesloten over de uitvoering van de Bijstandswet: toekennen van uitkeringen, toeleiding naar werk en dienstverlening aan zelfstandigen⁷. Het CMD in Waalre voert taken uit op het gebied van vroegsignalering, toeslagen en bijzondere bijstand.

In het beleid worden de rollen van de gemeente (gemeentelijke instellingen) en de verschillende netwerkpartners expliciet benoemd. Er wordt aangegeven met welke dienstverlening en gericht op welk terrein (voorkomen, bestrijden of verzachten van geldzorgen) de desbetreffende organisatie een rol speelt. Soms wordt dat expliciet gemaakt per organisatie. Als voorbeeld wordt genoemd dat Cordaad hulp biedt bij de thuisadministratie op het terrein van bestrijden van financiële problemen en zo bijdraagt aan de beleidsdoelen bewustwording van inwoners, informatie aan inwoners en vaardigheden van inwoners.

Soms wordt een rol globaler aangeduid. Zo wordt bijvoorbeeld over alle netwerkpartners gezegd dat zij bijdragen aan de toegang tot voorzieningen met als beleidsdoel het verhogen van inkomsten en het verlagen van uitgaven. De netwerkpartners zijn actief op het gebied van toegang bieden tot voorzieningen, verzorgen van thuisadministratie, bieden van noodhulp en ondersteuning bieden in meedoen en ontspanning. De netwerkpartners zijn: Thuisadministratie Cordaad, Voedselbank, stichting Leergeld, Steunpunt Vluchtelingen Waalre (SVW)⁸ en het Diaconaal Noodfonds Waalre. In het beleid wordt erkend dat de activiteiten van deze organisaties wezenlijk zijn bij het voorkomen, bestrijden of verzachten van geldzorgen.

In het beleid wordt aangegeven dat de samenwerking tussen netwerkpartners onderling en met de gemeente in het algemeen goed verloopt. Met name bij de netwerkpartners bestaat de behoefte deze samenwerking te formaliseren en te verstevigen. Zo kunnen er betere afspraken gemaakt worden over de onderlinge samenwerking en de verschillende verantwoordelijkheden en kunnen gezamenlijk plannen worden gemaakt om met bestaande middelen meer te kunnen doen voor inwoners met geldzorgen. Deze samenwerking is geformaliseerd in het Ketenpartneroverleg. De netwerkpartners die het meest betrokken zijn bij de uitvoering van het geldzorgenoverleg komen geregeld bij elkaar voor afstemming en het oplossen van praktische knelpunten in het Ketenpartneroverleg. Aan dit overleg nemen deel: ASD, Voedselbank, Stichting Leergeld, SVW, Diaconaal Noodfonds, Sociaal Raadsman en de gemeente Waalre. Ook de samenwerking met netwerkpartners die geregeld aan het Ketenpartneroverleg deelnemen, zoals Cordaad, verloopt goed. Algemeen is het beeld dat op het uitvoerende vlak de samenwerking en afstemming soepel verloopt.

3.7 Conclusies Geldzorgenbeleid Waalre

Het voorgaande leidt tot de volgende conclusies:

⁷ Deze overeenkomst is in maart 2025 opgezegd door de gemeente Waalre. Eind mei 2025 is nog niet bekend hoe de uitvoering van de bijstandswet in 2026 geregeld gaat worden.

⁸ SVW heeft de samenwerking met de gemeente in het voorjaar van 2025 opgezegd vanwege verschil van mening over de rol van SVW in de ondersteuning en financiële ontzorging van statushouders.

- Het Geldzorgenbeleid uit 2023 biedt concrete handvatten voor beleid en uitvoering. De keuze voor het voorkomen van geldzorgen als prioriteit en vervolgens bestrijden en verzachten van geldzorgen biedt een duidelijk kader voor maatregelen en voorzieningen. De keuze voor 18 actiepunten zorgt ervoor dat bij evaluatie van het beleid de focus kan liggen op concrete veranderingen en verbeteringen in de preventie, communicatie en ondersteuning voor inwoners met geldzorgen
- Het direct betrekken van inwoners met geldzorgen in beleid en uitvoering is een punt van aandacht. Wel is bij het opstellen van het beleid gebruik gemaakt van ervaringskennis van anderen en van de inzichten van de netwerkpartners. De in het beleid aangekondigde enquête is niet gehouden. Onbekend is of er gesproken is met Veldhoven over deelname van Waalrese inwoners in de cliëntenraad van Veldhoven
- Het beleid is tot stand gekomen in nauw overleg met netwerkpartners in Waalre die actief zijn in de ondersteuning bij geldzorgen. De Raad heeft bij de vaststelling van het beleid extra de nadruk gelegd op betrokkenheid van inwoners met geldzorgen bij de verdere uitwerking van het beleid
- Er is een breed scala aan regelingen en instrumenten beschikbaar in de uitvoering van het beleid. Naast regelingen en instrumenten van de gemeente -zoals uitvoering Participatiewet, Meedoenbijdrage, energietoeslag en kwijtschelding gemeentelijke belastingen- is ook ondersteuning van netwerkpartners beschikbaar -zoals noodhulp, voedselhulp en bijdragen in de kosten van onderwijs, sport en spel-
- Er is sprake van een integrale aanpak in het beleid door het leggen van verbindingen met allerlei andere (beleids-)terreinen. De aandacht voor integrale schuldhulpverlening is beleidsmatig summier
- Het vraagstuk van verborgen armoede wordt onderkend. In het beleid wordt benoemd dat het noodzakelijk (en moeilijk) is om inwoners met geldzorgen op een goede manier te bereiken
- In het beleid wordt expliciet aandacht gegeven aan het stimuleren van het gebruik van voorzieningen door goede en toegankelijke informatie, extra alertheid op onderbenutting en ambtshalve verlenen van toeslagen
- De diverse rollen zijn duidelijk beschreven in het beleid. Onderlinge afstemming tussen betrokken partijen is formeel geregeld met korte lijnen.

4 Uitvoering van het Geldzorgenbeleid in de praktijk

In dit hoofdstuk staat wat er in Waalre gebeurt aan voorkomen, bestrijden en verzachten van geldzorgen. Ook komt aan bod hoe de uitvoering van het beleid beoordeeld wordt door inwoners met geldzorgen, door netwerkpartners en door de gemeente. Eerder is al geconstateerd dat in het beleid 18 min of meer concrete doelstellingen zijn beschreven. Elke doelstelling is uitgewerkt in een actiepunt. Op deze manier is goed te volgen in hoeverre de uitvoering van het beleid in lijn ligt met de gemaakte afspraken.

Uit de evaluatie van de ASD (zomer 2024) en uit de RIB van februari 2025 valt af te leiden dat de doelstellingen helder zijn en dat duidelijk kan worden aangegeven in hoeverre ze gehaald worden. De uitvoering van het beleid was ook het belangrijkste onderwerp in de gesprekken die de Rekenkamer in het kader van dit onderzoek gevoerd heeft met medewerkers van de gemeente en netwerkpartners. Opgemerkt moet worden dat er meestal sprake is van een kwalitatieve beoordeling. Cijfers over omvang van de doelgroep en daarmee over het bereik van het beleid zijn er onvoldoende. Wel zijn er cijfers over aantallen inwoners met een uitkering, over hoeveel inwoners gebruik maken van voorzieningen en over de meldingen in het kader van vroegsignalering.

Tabel 3: Onderdelen / gebieden Geldzorgenbeleid

Onderdeel Geldzorgenbeleid	Doelstelling / Actiepunt
Huidige situatie en gewenste verbeteringen in het werkveld Organisatie van het werkveld	1. In relatiegesprekken van gemeente met netwerkpartners is voldoende aandacht voor het stand houden van noodzakelijke acties in het werkveld 2. Formaliseren van netwerk en regie netwerkoverleg 3. Periodiek informeren van organisaties in het werkveld over ontwikkelingen
Voorkomen van geldzorgen	4. Gemeente onderzoekt of informatie binnen de netwerkorganisaties over “levensgebeurtenissen” gebruikt mag worden 5. Gemeente spreekt met netwerkorganisaties af hoe men samen bepaalde groepen in de samenleving het beste kan bereiken om financiële problemen bespreekbaar te maken 6. Inwoners die zich melden met geldzorgen ondersteunen we zo actief mogelijk in het netwerk 7. Gemeente stelt een informatiecampagne op over het gebruikelijker maken van vragen bij hulp bij geldzorgen 8. Gemeente geeft meer bekendheid aan organisaties die inwoners ondersteunen bij het beter omgaan met geld 9. Gemeente onderzoekt de mogelijkheden om de voorlichting in het onderwijs uit te breiden over verstandig omgaan met geld. 10. Gemeente geeft voorlichting over energiebesparende maatregelen
Bestrijden van geldzorgen	11. Gemeente zorgt voor goed beschikbare informatie over voorzieningen voor inwoners, vrijwilligers en professionals. 12. Gemeente stelt met netwerkpartners een plan op voor het verbeteren van de communicatie met inwoners 13. Gemeente onderzoekt hoe inwoners mee kunnen en willen praten over het ontwikkelen en uitvoeren van beleid 14. Gemeente zorgt dat duidelijk is waar mensen terecht kunnen voor ondersteuning 15. Gemeente voert de pilot maatwerk in 2024 uit, die er op gericht is dat inwoners voldoende leefgeld hebben 16. Gemeente stimuleert energiebesparende maatregelen
Verzachten van geldzorgen	17. Gemeente voert een snelle toets uit bij het CMD op voorzieningen bij de eerste melding 18. Voldoende tijd hebben voor het verhaal bij intake / klantregie

Hieronder wordt eerst ingegaan op de praktijk van de uitvoering en op de organisaties die daarbij een rol spelen. Daarna gaat het specifiek over de communicatie, het gebruik maken van regelingen en het bereiken van de doelgroepen. Vervolgens komen de resultaten van de uitvoering aan bod, deels gebaseerd op de evaluatie van het Ketenpartneroverleg en de gemeente (inclusief de RIB van

februari 2025). Ook wordt ingegaan op de (on)mogelijkheden van betrokkenheid van inwoners met geldzorgen in beleid en uitvoering. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met een overzicht van de uitvoeringsproblemen en verbetermogelijkheden; daarbij worden factoren benoemd die positief of negatief invloed hebben op de realisatie van het beleid.

4.1 Hoe wordt uitvoering gegeven aan de gemaakte afspraken in het beleid?

Op basis van gesprekken met netwerkpartners, CMD en (beleids-)ambtenaren kan gesteld worden dat de gemeente en de verschillende organisaties in goed overleg en onderlinge afstemming de afspraken en actiepunten uit het beleid hebben opgepakt. Er bestaat een gedeelde opvatting over de rolverdeling tussen gemeente en organisaties en tussen organisaties onderling. Het beeld is dat de gemeente en de betrokken netwerkpartners na vaststelling van het beleid voortvarend aan de slag zijn gegaan met de verschillende actiepunten. Een voorbeeld is de grote publiciteitscampagne uit het najaar van 2023 waarbij op allerlei manieren aandacht werd gevraagd voor voorkomen van geldzorgen, het gebruikelijker maken om hulp te vragen en informatie werd gegeven over alle beschikbare regelingen en ondersteuning. Het formaliseren van het overleg van netwerkpartners, met een nadrukkelijke rol voor de gemeente, is ook een goed voorbeeld van de voortvarendheid waarmee het beleid uitgevoerd wordt. De uitvoering van het beleid wordt gekenmerkt door samenwerking en onderlinge betrokkenheid. Partijen weten elkaar te vinden.

Bij de uitvoering van de afspraken en actiepunten valt op dat het CMD en de netwerkpartners beschikken over een hands-on mentaliteit: niet te lang praten en overleggen, maar iets doen. Wanneer er een probleem wordt gesignaleerd in de aanpak van geldzorgen, wordt er snel gezocht naar vooral praktische oplossingen. Voorbeelden daarvan zijn:

- verhogen van inkomensgrens voor ondersteuning van Stichting Leergeld omdat bleek dat in deze gezinnen kinderen toch buiten de boot vielen
- actie rond tandzorg van de Voedselbank toen duidelijk werd hoeveel problemen hun klanten hadden met hun gebit
- praktische invulling van aanvragen / verkrijgen energietoeslag zodat zoveel mogelijk inwoners daarvan gebruik maakten

4.2 Wie speelt welke rol in de uitvoering van het beleid? Is de rol conform de gemaakte afspraken?

In de uitvoering van het beleid spelen de volgende organisaties een rol: ASD, Stichting Leergeld, Voedselbank, Diaconaal Noodfonds, SVW, Sociaal Raadsman, Cordaad, CMD, gemeente Waalre en gemeente Veldhoven.

De gemeente Waalre heeft met de gemeente Veldhoven een samenwerkingsovereenkomst over de uitvoering van de bijstand en het begeleidingstraject schuldhulpverlening. Deze overeenkomst loopt tot 2026. Er is geen nader onderzoek gedaan naar de wijze waarop de gemeente Veldhoven beide taken vervult. Hieronder volgt per organisatie kort: Doel en werkwijze. Welke rol heeft ieder in de uitvoering van het beleid? In hoeverre is die rol conform de gemaakte afspraken in het beleid?

Adviesraad Sociaal Domein is een belangrijk adviesorgaan voor de gemeente, aangesteld door het College en adviseert over tal van onderwerpen in het sociale domein. Leden van de ASD vertegenwoordigen niet de bevolking van Waalre, maar maken op persoonlijke titel deel uit van de ASD. Bij elk advies probeert de ASD het perspectief van cliënten / inwoners / betrokkenen te verwoorden door contact te hebben met organisaties in het desbetreffende werkveld.

- Welke rol in de uitvoering? Bij het schrijven van het visiestuk over geldzorgenbeleid is er inbreng geweest van alle leden van de ASD. Het traject is ervaren als co-creatie. Men heeft indertijd het belang van maatwerk en van vroegsignalering benadrukt. Ook het uitvoeringsplan geldzorgbeleid is gemaakt in samenwerking met de ASD. Een belangrijk onderwerp daarbij was de definitie van wat onder armoede verstaan moet worden.
- Is de rol conform de afspraken in het beleid? De adviesrol en de betrokkenheid van de ASD bij praktijk en evaluatie is conform de gemaakte beleidsafspraken.

Stichting Leergeld Valkenswaard en Waalre maakt deel uit van de overkoepelende landelijke vereniging Leergeld Nederland. Het doel is om kinderen te laten participeren in de samenleving. Mee kunnen doen is voor kinderen en jongeren van groot belang voor hun ontwikkeling. Wanneer het om financiële redenen niet mogelijk is mee te doen aan zaken die voor leeftijdgenootjes heel gewoon zijn, dreigen kinderen in een sociaal isolement te raken. De ondersteuning bestaat uit verjaardagpakketten, vergoedingen van zwemlessen, uitdelen van laptops en vergoedingen van contributies voor sport en cultuur. Inwoners kunnen zelf een beroep doen op de mogelijkheden van de stichting. Er komen ook verwijzingen van bijvoorbeeld Voedselbank, Diaconaal Noodfonds en CMD. Elke aanvraag komt binnen bij één van de coördinatoren. Zij neemt contact op met de aanvrager en regelt dat een intermediair van de stichting op huisbezoek gaat. Nieuwe klanten worden bijna altijd bezocht. Bij deze huisbezoeken wordt de aanvraag doorgesproken. Bij SL zijn ongeveer 15 vrijwilligers actief.

- Welke rol in de uitvoering? In het beleid wordt de rol van de stichting genoemd bij het bestrijden van geldzorgen en bij het verzachten van geldzorgen door het geven van financiële ondersteuning
- Is de rol conform de afspraken in het beleid? De rol die de stichting in de praktijk heeft, is in overeenstemming met de gemaakte afspraken

Voedselbank Aalst Waalre werkt met het vrije keuze concept zodat klanten zelf kunnen kiezen wat ze meenemen. Autonomie van klanten is belangrijk. De filosofie van de Voedselbank is dat men eerst een maand helpt en pas daarna de intake doet zodat er vertrouwen kan ontstaan bij de klant. De ervaring leert dat er zelden of nooit misbruik wordt gemaakt. Pakketten bestaan uit voedsel voor 3 tot 4 dagen, maar ook uit non-food zoals drogisterij-artikelen. 50 % van de klanten komt uit de doelgroep nieuwe Nederlanders en 70% van de te voeden monden zijn onder de 18 jaar. De Voedselbank geeft nazorg aan oud klanten, die blijven zo in beeld en krijgen tips / adviezen voor hulp en activiteiten als daar behoefte aan is. In die contacten signaleert men dat er veel kinderen thuiszitten (niet zelfstandig wonen, geen werk hebben). Bij de Voedselbank zijn veel vrijwilligers actief. De Voedselbank werkt onafhankelijk van gemeente of andere instanties en kan zo zijn eigen beleid maken. Er is veel ondersteuning vanuit bedrijven, sponsoren en de samenleving. Naast het pakket wordt ook gekeken naar wat iemand verder nodig heeft onder het motto “geen pakket zonder traject”. Het is belangrijk dat er stappen worden gezet zodat men uiteindelijk onafhankelijk van de Voedselbank verder kan. Daarom wordt veel samengewerkt met netwerkpartners en CMD.

- Welke rol in de uitvoering? In het beleid wordt de rol van de Voedselbank genoemd bij het bestrijden van geldzorgen door het bieden van noodhulp en ondersteuningstrajecten en het zorgen voor laagdrempelige toegang
- Is de rol conform de afspraken in het beleid? De rol die de Voedselbank in de praktijk heeft, is in overeenstemming met de gemaakte afspraken

Diaconaal Noodfonds Waalre (DNW) biedt noodhulp in situaties waarin reguliere hulp niet voldoende is. Er worden per jaar ongeveer 15-25 aanvragen gedaan voor een bijdrage. Deze aanvragen komen voor de helft vanuit het CMD en voor de andere helft via diverse kanalen zoals kerken, netwerkpartners, burens / familie, GGZ. Aanvragen gaan vaak over achterstallige huur maar ook over kosten van fysiotherapie of tandarts. De afgelopen jaren worden de aanvragen complexer.

Vaak is al heel veel aan de hand voordat er hulp wordt gevraagd. Daarom wordt de ondersteuning van Cordaad Welzijn ingeschakeld (thuisadministratie). Vanzelfsprekend zijn er veel contacten met CMD, Sociaal Raadsman en andere netwerkpartners. De hulp van DNW bestaat uit een mix van giften en leningen.

- Welke rol in de uitvoering? In het beleid wordt de rol van DNW genoemd bij het bestrijden van geldzorgen en bij het verzachten van geldzorgen door het geven van noodhulp en het bieden van een vangnet
- Is de rol conform de afspraken in het beleid? De rol die DNW in de praktijk heeft, is in overeenstemming met de gemaakte afspraken

Steunpunt Vluchtelingen Waalre biedt met inzet van zo'n twintig vrijwilligers maatschappelijke begeleiding aan statushouders en Oekraïense vluchtelingen die in de gemeente Waalre worden gehuisvest. SVW helpt hen bij het opbouwen van een nieuw bestaan in Nederland. SVW begeleidt ongeveer 125 individuele vluchtelingen en krijgt via het huisvestingsoverleg de adressen door van nieuwe statushouders die in Waalre komen wonen. Er is veel contact met de gemeente Waalre en met het CMD. Soms levert SVW uit eigen budget ondersteuning aan statushouders. Zo heeft men zwemlessen geregeld voor kinderen van statushouders / vluchtelingen. Naast ondersteuning op maatschappelijk / sociaal vlak biedt SVW ook steun in het leren omgaan met geld. Door de ontzorgregeling voor statushouders is dat nu anders geregeld dan in het beleid beschreven staat.

- Welke rol in de uitvoering? In het beleid wordt de rol van SVW genoemd bij het voorkomen van geldzorgen door het bieden van ondersteuning bij administratie, budgettering, subsidieverzoeken en eventuele schuldsanering⁹. Ook wordt een rol voor SVW genoemd bij het bestrijden van geldzorgen door het bieden van laagdrempelige toegang tot ondersteuning.
- Is de rol conform de afspraken in het beleid? De rol die SVW nu in de praktijk heeft voor de ondersteuning in het omgaan met geld is niet meer conform de gemaakte afspraken. De rol van SVW bij het bestrijden van geldzorgen is in overeenstemming met de gemaakte afspraken.

Lumens / Sociaal Raadsman organiseert sinds 2 jaar dat inwoners van Waalre informatie en hulp kunnen krijgen van een Sociaal Raadsman. Daarbij gaat het met name om financiële vragen, over toeslagen, belastingaangifte, voorzieningen, huurrecht en het Volwassenenfonds. Vanwege de toeslagenaffaire is er bij velen schroom om een aanvraag in te dienen. De Sociaal Raadsman adviseert en bemiddelt zodat inwoners met een gerust hart een toeslag aanvragen. Inwoners weten de Sociaal Raadsman over het algemeen goed te vinden. Dat gebeurt vooral van-mond-tot-mond-reclame. Bekendheid is er ook via berichten op Facebook, in de Schakel en via het CMD, SVW en DNW. De Sociaal Raadsman werkt nauw samen met alle netwerkpartners, CMD en gemeente.

- Welke rol in de uitvoering? In het beleid wordt de Sociaal Raadsman niet expliciet genoemd. De inzet van de Sociaal Raadsman is wel een direct gevolg van het beleid, dat ook gericht is op het laagdrempelig beschikbaar stellen van informatie en meer gebruik maken van bestaande voorzieningen zoals toeslagen of belasting kwijtschelding en voorkomen van ernstige financiële problemen
- Is de rol conform de afspraken in het beleid? De rol van Sociaal Raadsman is daarmee in overeenstemming met de uitgangspunten van het beleid, hoewel er in de beleidsnota zelf geen expliciete afspraken over rol en inzet van Lumens zijn gemaakt

Cordaad biedt thuisadministratie via één-op-één begeleiding door geschoolde vrijwilligers. Zij bieden thuis bij inwoners praktische hulp bij het opzetten van budgetten en het ordenen van documenten. De ondersteuning is van tijdelijke aard en maximaal 1 jaar. De doelgroep van thuisadministratie omvat alle inwoners van Waalre die moeite hebben met het beheren van hun persoonlijke financiën en administratieve taken. Het doel van thuisadministratie is om inwoners te helpen bij het opzetten

⁹ SVW heeft in voorjaar 2025 de samenwerking met de gemeente opgezegd, vanwege blijvend verschil van inzicht over de beste manier waarop het ontzorgen van statushouders georganiseerd geregeld moet worden.

van een geordende en overzichtelijke administratie, het verbeteren van hun financiële situatie en het vergroten van hun financiële redzaamheid. In Waalre ondersteunt Cordaad gemiddeld 15 tot 25 inwoners per jaar. Verwijzingen komen voor de helft van het CMD en voor de andere helft van diverse netwerkpartners, maar ook wel van andere maatschappelijke organisaties.

- Welke rol in de uitvoering? Bij het voorkomen van geldzorgen wordt als rol voor Cordaad genoemd het ondersteunen in de thuisadministratie
- Is de rol conform de afspraken in het beleid? De rol van Cordaad thuisadministratie bij het voorkomen van geldzorgen en bij het bestrijden van geldzorgen (namelijk het bieden van laagdrempelige toegang) is in overeenstemming met de gemaakte afspraken

Centrum voor Maatschappelijke Deelname en gemeente Waalre biedt onder andere inkomensondersteuning, ondersteuning vanuit de WMO en schuldhulpverlening in samenwerking met de gemeente Veldhoven. Voor alle gemeentelijke tegemoetkomingen en regelingen kunnen inwoners bij het CMD terecht en ook voor kwijtschelding gemeentelijke belastingen, aanvragen bijzondere bijstand en energietoeslag. CMD-medewerkers houden spreekuren en gaan ook geregeld op huisbezoek. Tijdens de openingstijden van de Voedselbank zijn geregeld CMD-medewerkers aanwezig om met individuele inwoners te spreken. Voor de CMD-medewerkers staat het dagelijkse contact met inwoners met geldzorgen centraal. Men voelt veel ruimte om maatwerk te leveren. Het gaat om mensen en niet om nummers. Er is in de Participatiewet veel mogelijk aan maatwerk en de beleidsruimte om maatwerk te leveren wordt door de CMD-medewerkers echt ervaren. Men merkt dat, ondanks alle campagnes, posteracties en folders, veel inwoners niet op de hoogte zijn dat er ook ondersteuning mogelijk is wanneer men een inkomen boven het minimum heeft. Er wordt nog onvoldoende gebruik gemaakt van de mogelijkheden op de website om zelf na te gaan of een aanvraag bijzondere bijstand zinvol is.

Bij het CMD merkt men dat er een stijging is in het aantal meldingen vroegsignalering. Op dit moment gaat het om ongeveer 40 meldingen per maand. Contact maken met de inwoners waar het om gaat is arbeidsintensief. De stijging van het aantal meldingen zorgt voor capaciteitsproblemen bij het CMD. Het beste werkt persoonlijk contact dus huisbezoek of een telefoontje. Met alle mensen die op de lijst vroegsignalering staan, wordt contact opgenomen. Dit gebeurt zoveel mogelijk persoonlijk maar is niet gelijk de eerste maand dat iemand aangemeld is in het kader van de vroegsignalering. Als inwoners 1 maand achterstand hebben, is dit nog geen prioriteit. Wel als er een achterstand is in bijvoorbeeld de huur in combinatie met oplopende schulden. En ook wordt extra aandacht gegeven aan inwoners waarbij het in eerste instantie niet lukt om contact te krijgen. Als het CMD de inwoners met betalingsachterstand spreken, zijn de meeste inwoners blij met de informatie en vindt men het prettig dat er contact wordt opgenomen. Al wordt het contact in het kader van vroegsignalering soms ook als bemoeizuchtig beschouwd.

Het CMD onderhoudt goede contacten met de medewerkers van de gemeente Veldhoven die – naast het verlenen van de bijstandsuitkering- ook de schuldhulpverlening uitvoeren. CMD-medewerkers hebben veelvuldig contact met de netwerkpartners en deze organisaties weten ook het CMD goed te vinden.

- Welke rol in de uitvoering? In de beleidsnota en in de 18 doelstellingen / actiepunten is vanzelfsprekend een belangrijke rol weggelegd voor de gemeente zelf. In haar rol is de gemeente zowel verantwoordelijk voor het organiseren van overleg en samenwerking tussen de netwerkpartners en de gemeente, als ook in het voorkomen, bestrijden en verzachten van geldzorgen met concrete acties
- Is de rol conform de afspraken in het beleid? De gemeente heeft op al deze aspecten haar rol genomen, conform de gemaakte afspraken. De resultaten van deze inspanningen komen bij 4.5

aan de orde. De Rekenkamer constateert dat er geen sprake is van rolverwarring tussen gemeente en netwerkpartners

4.3 Hoe wordt gecommuniceerd en gestimuleerd over beschikbare regelingen?

Het vraagstuk van communicatie en informatievoorziening bij geldzorgen heeft onverminderd de aandacht. In alle interviews wordt benadrukt hoe belangrijk het is dat er veel en vaak informatie wordt gegeven, gecommuniceerd wordt over gebruik maken van bestaande voorzieningen en dat het normaal is om hulp te vragen bij geldzorgen. Niet alleen de gemeente heeft een taak bij informeren en communiceren, ook de netwerkpartners vervullen hierin een rol. Met name in de één-op-één contacten die netwerkpartners met inwoners hebben, wordt vaak geattendeerd op (andere) beschikbare regelingen en voorzieningen.

In 2023 / 2024 was er een grote publiekscampagne Geldzorgen om hulp vragen wat gewoner te maken en om informatie te geven over alle mogelijkheden en regelingen bij geldzorgen. Daarnaast wordt er geregeld informatie gegeven in de Schakel, is de website van de gemeente informatiever geworden en kunnen inwoners gebruik maken van Geldfit. Er bestaan plannen voor het opstellen van een communicatiekalender, zodat informatie en communicatie gericht en meer planmatig ingezet kunnen worden (zie verder 4.6).

Het is niet duidelijk in hoeverre de Campagne Geldzorgen van 2023 / 2024 geleid heeft tot meer aanvragen. Wel steeg het aantal bezoekers aan de gemeentelijke website. De netwerkpartners waren blij met de extra aandacht en ook met het ter beschikking komen van informatie in meerdere talen. De indruk bestaat dat laagdrempelige ondersteuning, zoals door Sociaal Raadsman en energiecoaches, stimulerend werkt voor het gebruik van regelingen.

4.4 Hoe lukt het om de doelgroepen van het Geldzorgenbeleid te bereiken?

Het bereiken van zoveel mogelijk inwoners met geldzorgen blijft een groot aandachtspunt. In alle gesprekken en ook uit de evaluaties van netwerkpartners en de gemeente wordt aandacht gevraagd voor het nog beter bereiken van de doelgroep. Er is overigens sprake van meerdere doelgroepen. Voor veel ondersteuning geldt dat de doelgroep bestaat uit alle inwoners van Waalre met geldzorgen. Voor sommige regelingen en toeslagen bestaat de doelgroep uit alle inwoners onder een bepaalde inkomensgrens, of alleen uit inwoners met kinderen. Sommige specifieke doelgroepen zijn goed in beeld en dan is het makkelijk om de doelgroep te bereiken. Er bestaan vooral zorgen over het (niet) bereiken van inwoners met enkel AOW, ZZP-ers en statushouders.

Het CMD heeft naar eigen zeggen de meeste inwoners wel in beeld die in aanmerking komen voor een vorm van bijzondere bijstand of een andere regeling. Omdat harde cijfers over de omvang van deze doelgroep ontbreken, is het niet mogelijk te toetsen hoe groot het feitelijke bereik is onder inwoners die in aanmerking komen voor een vorm van bijzondere bijstand. De keuze van de gemeente om toeslagen en regelingen (bijvoorbeeld Meedoenbijdrage) zoveel mogelijk 'automatisch' toe te kennen zonder dat er apart een aanvraag moet worden gedaan, zorgt voor een goed bereik van de doelgroep. Wanneer een inwoner met geldzorgen eenmaal in beeld is bij het CMD of een netwerkpartner, wordt door alle betrokkenen goed bekeken voor welke voorzieningen / regelingen iemand nog meer in aanmerking komt. De goede samenwerking tussen netwerkpartners onderling en tussen netwerkpartners en CMD, biedt daarvoor alle mogelijkheden. In de interviews komt geregeld naar voren dat er sprake is van mond-tot-mond reclame bij nieuwe aanvragen voor

ondersteuning. Inwoners met geldzorgen attenderen anderen op het bestaan van de Sociaal Raadsman of van de Voedselbank.

In de interviews worden verschillende factoren benoemd die het bereiken van de doelgroep belemmeren. Eén factor is natuurlijk dat omvang en samenstelling van de verschillende doelgroepen onduidelijk zijn. Daar waar er meer duidelijkheid over bestaat (bijvoorbeeld inwoners met een bijstandsuitkering) wordt het makkelijker om deze doelgroep te bereiken.

Een tweede factor wordt door de gemeente genoemd en bestaat uit het spanningsveld tussen ondersteunen en controle: de gemeentelijke ambities over ondersteunen en helpen enerzijds en de gemeentelijk rol van handhaven, controleren, afwijzen van aanvragen anderzijds. Men realiseert zich dat beide petten van de gemeente kunnen zorgen voor terughoudendheid in het aanvragen van hulp of ondersteuning.

Een derde factor die bepalend is voor bereik van doelgroepen en het vragen om ondersteuning wordt door iedereen genoemd: mensen met geldzorgen schamen zich voor hun financiële problemen. Die schaamte, de ervaring en / of de vrees dat er snel negatief wordt geoordeeld, leidt er toe dat inwoners met geldzorgen lang wachten voordat men om hulp vraagt.

4.5 Hoe worden beoogde resultaten Geldzorgenbeleid behaald in de uitvoering?

Het is niet makkelijk om het resultaat van het beleid te achterhalen. Een oorzakelijk verband tussen inspanningen en resultaten is vaak niet direct te zien, laat staan te meten. In de opzet van het beleid is met de 18 doelstellingen / actiepunten geprobeerd de beoogde resultaten zo concreet mogelijk te beschrijven. Daardoor wordt het bij een evaluatie van de tot nu toe bereikte resultaten beter mogelijk om na te gaan in hoeverre ze gehaald zijn.

Toch wil de Rekenkamer hier twee kanttekeningen plaatsen. In de verwoording van de doelstellingen uit het beleid (en ook in de evaluatie van ASD en de RIB) valt op dat er vaak sprake is van doelstellingen met een open formulering. Er wordt gesproken over *voldoende aandacht, periodiek informeren, zo actief mogelijk ondersteunen, meer bekendheid geven*, zonder dat geduid wordt wanneer iets voldoende is, wat verstaan wordt onder periodiek of wanneer het gelukt is om meer aandacht te geven. In deze open formuleringen klinkt door hoe lastig het is om duidelijke, concrete en toetsbare doelstellingen te formuleren, zonder te vervallen in een soort cijferfetisjisme of een doorgeschoten systeem van beleidsindicatoren.

Het tweede aandachtspunt ligt in het verlengde van dergelijke open formuleringen. Om te kunnen bepalen of een doelstelling behaald is, wordt soms verwezen naar de activiteiten die gedaan zijn in het kader van de doelstelling. Er is geflyerd op straat, er was een informatiecampagne en dus is de doelstelling over meer bekendheid geven aan organisaties die inwoners met geldzorgen ondersteunen en aan beschikbare hulp en ondersteuning behaald. Onduidelijk blijft in hoeverre de flyers en de informatiecampagne inderdaad het gewenste effect hebben gehad. Is de bekendheid bij inwoners over hulp en ondersteuning bij geldzorgen nu inderdaad groter dan in 2022. Ook voor 2025 blijft de aandacht voor communicatie en het betrekken van inwoners onveranderd groot.

Vanwege deze kanttekeningen wordt de vraag naar het behalen van de beoogde resultaten met name kwalitatief beantwoord. De gesprekken met medewerkers van de gemeente, met netwerkpartners en met klanten van de Voedselbank vormen -naast de beleidsevaluatie van de netwerkpartners en de gemeente- een waardevolle bron van informatie over de daadwerkelijke

resultaten van het beleid. In het vervolg wordt de indeling van het beleid gevolgd, en wordt per cluster doelstellingen aangegeven welke resultaten zijn geboekt.

4.5.1 Resultaten Organisatie Werkveld

De doelstellingen / actiepunten bij dit onderdeel van het beleid gingen over:

1. voldoende aandacht voor het in stand houden van noodzakelijke acties in het werkveld,
2. formaliseren van het netwerk
3. geregeld informeren van organisaties over ontwikkelingen.

De netwerkpartners geven aan dat de samenwerking met de gemeente de afgelopen 2 jaar sterk verbeterd is. Er is onderling vertrouwen en de contacten met medewerkers van de gemeente verlopen goed. Zij onderkennen nog enige verbetermogelijkheden (zie 4.6.1), maar over het algemeen is er veel tevredenheid over hoe de samenwerking nu loopt. Het Ketenpartneroverleg wordt door hen als waardevol ervaren. Ze vinden het van belang dat de gemeente hierin investeert, dat er persoonlijke contacten zijn zowel in de uitvoering als in het beleid en dat eventuele tegenstellingen in alle openheid besproken worden. In de RIB geeft het College aan dat alle doelstellingen over organiseren en inrichten van het werkveld zijn behaald. Waalre heeft een sterke groep netwerkpartners en veel inwoners en bedrijven zijn betrokken bij de uitvoering van het beleid.

4.5.2 Resultaten Voorkomen van geldzorgen

De doelstellingen / actiepunten bij dit onderdeel van het beleid gingen over:

5. het delen van informatie over 'levensgebeurtenissen' met netwerkpartners,
6. onderlinge afspraken maken over het bereiken van doelgroepen om geldproblemen bespreekbaar te maken,
7. actieve ondersteuning in het netwerk van inwoners met geldzorgen,
8. opstellen van een informatiecampagne gericht op normaliseren van hulp vragen,
9. meer bekendheidgeven over ondersteunings-organisaties,
10. mogelijkheden onderzoeken voor uitbreiding van voorlichting op scholen,
11. voorlichting geven over energiebesparende maatregelen.

In de evaluatie van de netwerkpartners wordt aan preventie van geldzorgen de hoogste prioriteit toegekend. Geldfit is volgens de netwerkpartners een prima hulpmiddel en het is belangrijk dat Waalre aangesloten blijft bij Geldfit. In het algemeen zijn netwerkpartners tevreden met hoe de gemeente (via persoonlijk contact) vorm geeft aan de vroegsignalering. De communicatie naar inwoners met geldzorgen en alle inwoners van Waalre is sterk verbeterd. Dit komt door meer aandacht voor meertaligheid, de ingezette campagne Geldzorgen en het doorvoeren van aanpassing van de website. Informatie over ondersteuningsmogelijkheden bij geldzorgen moet met regelmaat gegeven worden. Netwerkpartners benadrukken de kracht van de herhaling via allerlei kanalen, ook met filmpjes, storytelling, influencers enzovoort.

In de RIB geeft het College aan dat de doelstellingen 6, 7, 8, 9 en 10 behaald zijn. De acties hebben plaatsgevonden en bijna een kwart van alle huishoudens in Waalre is bereikt. De doelstellingen 4 en 5 zijn gedeeltelijk behaald. Het blijft zoeken naar een goede balans tussen persoonlijke informatie delen voor een effectieve ondersteuning versus de regelgeving rondom privacy en AVG. De folders in meerdere talen en actief de wijk in gaan, hebben zeker effect. Toch blijft het moeilijk huishoudens te bereiken die moeite hebben met rondkomen zonder dat er direct sprake is van armoede. Daarom onderschrijft de gemeente in haar eigen evaluatie de conclusies van de netwerkpartners dat het van belang is en blijft om de algemene bekendheid van het hulpaanbod te vergroten en om outreachend te werken (inwoners actief benaderen). Zie verder 4.6.2.

4.5.3 Resultaten Bestrijden van geldzorgen

De doelstellingen/actiepunten bij dit onderdeel van het beleid gingen over:

11. goed beschikbare informatie over voorzieningen
12. plan maken voor verbeteren van communicatie met inwoners
13. onderzoeken hoe inwoners mee kunnen / willen praten over beleid en uitvoering
14. duidelijkheid over waar inwoners terecht kunnen voor ondersteuning
15. uitvoeren pilot maatwerk
16. stimuleren van energiebesparende maatregelen

De netwerkpartners geven aan tevreden te zijn over de beschikbaarheid van informatie over voorzieningen. Wat ook goed werkt is dat er één formulier is voor het aanvragen van de Meedoenbijdrage, bijzondere bijstand en de individuele inkomenstoeslag. Op het vlak van communicatie is veel gedaan maar dit onderwerp blijft aandacht vragen. Daarnaast benadrukken de netwerkpartners het belang van re-integratie en hun mogelijkheden daarin een grotere rol te spelen dan nu het geval is. De praktische toegankelijkheid van de ondersteuning aan inwoners met geldzorgen (spreekuren, bereikbaarheid gemeentelijke medewerkers) en sommige procedures kan nog beter vinden de netwerkpartners, zie verder 4.6.3.

In de RIB geeft het College aan dat de doelstellingen 11, 14 en 16 behaald zijn. Het college sluit aan bij de zomer 2024-evaluatie van de netwerkpartners over de communicatie (doelstelling 12 is deels behaald) en benoemt op dit vlak een concrete verbeteractie voor 2025 / 2026. Het belang van re-integratie wordt onderschreven. Het college zegt toe om met de netwerkpartners in gesprek te gaan over de verschillende processen en procedures.

Doelstelling 13 is volgens het College deels behaald. In de RIB wordt veel aandacht besteed aan de wenselijkheid inwoners te betrekken bij beleid en uitvoering. Bij het vaststellen van het beleid heeft de Raad aangegeven dat het uitvoeringsplan Geldzorgen zou moeten worden opgesteld met de doelgroep. Het college geeft aan dat de gemeente een indirecte aansluiting heeft bij de doelgroep via de netwerkpartners en de ASD. Ook was er samenwerking met Stichting Markieza, met name bij de invulling van de informatiecampagne. Het direct betrekken van de inwoner bij beleid en uitvoering blijft lastig vanwege de ervaren drempels en schaamte over het hebben van geldzorgen. Een enquête onder inwoners en de netwerkpartners (zoals genoemd in het beleid) is niet gehouden. Voor zover bekend heeft de gemeente geen stappen gezet om via de netwerkpartners direct in contact te komen met inwoners met geldzorgen. Effectief betrekken van inwoners blijft een (gezamenlijke) uitdaging, zo staat er in het RIB.

Doelstelling 15 is volgens het College niet behaald. In het beleid wordt veel nadruk gelegd op de noodzaak van het leveren van maatwerk. Mogelijk kan dat via een maatwerkfonds. Er zou in een pilot ervaring kunnen worden opgedaan met zo'n fonds. Het College en de netwerkpartners geven aan dat in de praktijk van de afgelopen jaren gebleken is dat in de bestaande regelingen al veel maatwerk mogelijk is. Medewerkers van het CMD ervaren ruimte voor maatwerk binnen de wettelijke kaders. Dat wordt ook door de netwerkpartners onderkend. Tevens wordt door het CMD actieve samenwerking met netwerkpartners gezocht, vooral wanneer de mogelijkheden binnen gemeentelijke regelingen beperkt zijn. De gemeente werkt bij het maatwerk niet volgens een bepaalde methode (zoals de Doorbraakmethode) maar bekijkt per keer wat er nodig is en hoe dat het beste geregeld kan worden. Gemeente en netwerkpartners zijn tevreden met hoe er nu maatwerk wordt geleverd. In de RIB benoemt het college dat het instellen van een apart fonds juridisch niet eenvoudig is, ook omdat het lastig is de werkwijze van een dergelijk fonds zo te beschrijven dat willekeur en precedentwerking worden uitgesloten.

4.5.4 Resultaten verzachten van geldzorgen

De doelstellingen / actiepunten bij dit onderdeel van het beleid gingen over:

17. snelle toets bij het CMD op voorzieningen
18. voldoende tijd voor verhaal bij intake / klantregie

De netwerkpartners zijn tevreden over de werkwijze van het CMD en de betrokkenheid van CMD-medewerkers. Wel worden door de netwerkpartners en het College opgemerkt dat er sprake is van toenemende werkdruk bij CMD. Zo lukt het door tijdgebrek niet om alle meldingen van de vroegsignalering tijdig af te werken. Ook uit gesprekken met klanten van de Voedselbank komt naar voren dat de benadering van het CMD gewaardeerd wordt. Inwoners voelen zich behandeld als mens en niet als nummer. Uit deze gesprekken komt ook naar voren dat klanten het contact met en de benadering van de gemeente Veldhoven ervaren als afstandelijk en wantrouwend, in tegenstelling tot hun ervaringen met de benadering en toegankelijkheid van de gemeente Waalre, zie verder 4.6.4

Het College geeft aan dat beide doelstellingen behaald zijn. Het College merkt wel op dat de afstemming tussen beschikbare capaciteit enerzijds en betrokkenheid en persoonlijk contact anderzijds vanzelfsprekend een aandachtspunt blijft.

4.6 Welke problemen en verbeteringen in de uitvoering zien betrokkenen¹⁰ in de vier gebieden van het Geldzorgenbeleid?

4.6.1 Organisatie werkveld

In het algemeen zijn netwerkpartners en gemeente tevreden met hoe er nu in het werkveld wordt samengewerkt. Netwerkpartners vinden dat de onderlinge doorverwijzing nog beter kan. Aangegeven wordt dat dit steeds beter wordt naar mate men langer met elkaar samenwerkt. Speciale actie is dus niet nodig op dit punt. Een aantal netwerkpartners signaleert dat het soms lang duurt voordat men een medewerker van CMD of Belastingen aan de telefoon krijgt. De contacten via de receptie met de belofte dat er teruggebeld wordt, ervaren netwerkorganisaties als omslachtig. Zo pleit bijvoorbeeld de Voedselbank voor snelle en directe lijntjes als er informatie met de gemeente moet worden uitgewisseld. Concrete verbeteracties of afspraken om hierover in het Ketenoverleg verder te praten zijn de Rekenkamer niet bekend.

4.6.2 Voorkomen van geldzorgen

Op gebied van preventie hebben netwerkpartners en de gemeente concrete ideeën. Die gaan over voorlichting en scholing in het omgaan met geld en over informatie bieden op allerlei manieren over alle regelingen en mogelijkheden die er zijn. Daarnaast noemen netwerkpartners ook dat het verkorten van de behandelduur van een aanvraag voor (bijzondere) bijstand preventief kan werken. Wanneer een aanvraag snel verwerkt wordt, kunnen meer schulden en geldzorgen voorkomen worden. In het kader van preventie valt daarnaast te denken aan hulpprogramma's voor inwoners die willen stoppen met roken en voor cursussen over betaalbaar en gezond voedsel kopen. Netwerkpartners pleiten voor gerichte communicatie bij zogenaamde levensgebeurtenissen (zoals volwassen worden, pensionering, een scheiding). Het College onderschrijft dit in de RIB, en benoemt als preventie-actiepunten voor 2025:

- het opstellen van een communicatiekalender waarin tijdig aandacht wordt gevraagd voor het voorkomen van geldzorgen

¹⁰ Onder betrokkenen verstaan we uitvoerende partijen en inwoners met geldzorgen

- onderzoeken hoe gerichte informatie en communicatie kan plaatsvinden bij ingrijpende levensgebeurtenissen

Scholing, voorlichting, communicatie en informatie

Communicatie, voorlichting en informatie zijn gericht op het voorkomen van geldzorgen en op het bestrijden van geldzorgen. Netwerkpartners, gemeente en klanten van de Voedselbank benadrukken allemaal de noodzaak om veelvuldig en met herhaling te communiceren en te informeren over alle (hulp)mogelijkheden die er zijn. Gepleit wordt voor een (permanente) campagne om te laten zien dat het hebben van geldzorgen iedereen kan overkomen en dat het normaal is om een financieel probleem te hebben. Dat kan bijvoorbeeld met goede en realistische verhalen van mensen die geldzorgen hadden en er bovenop zijn gekomen. Essentieel is ook -zo vinden zij- dat het praten over geldzorgen genormaliseerd wordt: het is belangrijk dat gemeente, medewerkers en netwerkpartners stil staan bij alle negatieve gevoelens rond armoede en geldzorgen. Geldzorgen hebben roept schaamte op. Het is niet normaal om het daarover te hebben. Bijna alle klanten van de Voedselbank zeiden dat ze eigenlijk veel eerder al hulp van de Voedselbank nodig hadden, maar dat ze zich schaamden voor hun situatie en de stap niet durfden te zetten. De gemeente overweegt haar eerdere campagne over geldzorgen te herhalen.

Vroegsignalering opvolgen

Vroegsignalering valt deels onder het voorkomen van geldzorgen en gaat deels ook over het bestrijden van geldzorgen. Er bestaat bij een aantal netwerkpartners, waaronder de ASD, behoefte aan meer informatie over aantallen en effecten van vroegsignalering. In de RIB belooft het College om hierover in het Ketenpartneroverleg verder te spreken. Netwerkpartners en College signaleren ook dat het soms door tijdgebrek van het CMD niet lukt om persoonlijk contact te hebben met inwoners die in het kader van vroegsignalering zijn aangemeld. Contact zoeken per brief werkt bijna nooit. Dat wordt beaamd door ervaringsdeskundigen van Stichting Markieza en door klanten van Voedselbank. Inwoners met geldzorgen krijgen veel brieven die ze niet meer open durven te maken. Daarom werkt persoonlijk contact en huisbezoek veel beter. Netwerkpartners geven aan dat zij mogelijk een rol kunnen spelen in het contact, wanneer persoonlijk contact door CMD even niet haalbaar is. Ook dit onderwerp wordt verder in het Ketenpartneroverleg besproken.

4.6.3 Bestrijden van geldzorgen

Bij het bestrijden van geldzorgen zijn door netwerkpartners, gemeente en klanten een aantal verbeterpunten genoemd. Deze gaan over communicatie, over vereenvoudiging, over maatwerk en over betrokkenheid van inwoners bij beleid.

Communicatie

Communicatie en het verbeteren van communicatie met inwoners is ook bij het bestrijden van geldzorgen, essentieel. Netwerkpartners en gemeente geven aan dat er op dit vlak veel gedaan is, maar dat er ook nog verbeteringen nodig zijn. Door de netwerkpartners wordt aandacht gevraagd voor communicatie gericht op specifieke doelgroepen, zoals inwoners met een middeninkomen die het financieel zwaar hebben. Nieuwe Nederlanders missen veel informatie en communicatie vanwege taalproblemen. Daarom wordt gepleit voor een groter aanbod van taallessen en onderzoek naar de mogelijkheden van deelname door statushouders uit Waalre aan de taalschool in Eindhoven.

Klanten van de Voedselbank benadrukken twee aspecten van communicatie en informatie: taal en benadering / houding. Het is essentieel dat er in folders, brieven en op de gemeentelijke website taal wordt gebruikt die begrijpelijk is en aansluit bij de bij de leefwereld van de inwoner. En daarnaast moet de toon van de communicatie en informatie zo zijn, dat men zich als mens aangesproken voelt. Het belang van persoonlijk contact kan niet genoeg benadrukt worden. In de RIB geeft het college aan meer in te willen zetten op effectieve communicatie met inwoners door doelgroepgerichte

communicatie en het vertellen van verhalen die aansluiten bij de situatie waar mensen zelf en de omgeving zich in kunnen herkennen (storytelling) via traditionele en sociale media. Ook wordt ingezet op goede bereikbaarheid van de Energiecoaches voor de doelgroep.

Vereenvoudiging

Actiepunt 14 uit het beleid gaat over duidelijkheid voor inwoners waar men terecht kan voor ondersteuning. Het doel was dat inwoners via het CMD terecht kunnen bij één loket. Dit actiepunt wordt in de RIB gekenschetst als behaald. Netwerkpartners verwoordten in de eigen evaluatie een aantal verbetermogelijkheden op dit vlak. Het gaat er dan vooral om dat alle zorg en ondersteuning zo georganiseerd is, dat een inwoner met geldzorgen maar op één plek het verhaal hoeft te doen. Het gebruik van een gezamenlijk intakeformulier kan beter. Dit bestaande formulier is juist bedoeld om het voor inwoners met geldzorgen minder belastend te maken bij meerdere organisaties hulp te vragen. Alle klanten van de Voedselbank met wie de Rekenkamer heeft gesproken, benoemen hoe lastig ze het vinden om steeds opnieuw hun verhaal te moeten doen.

Netwerkpartners pleiten voor een spreekuur van het Informatiecentrum Digitale Overheid (IDO) waar inwoners terecht kunnen om Geldfit te raadplegen of steun te krijgen bij het invullen van formulieren. Daarnaast doen zij ook suggesties voor grotere bereikbaarheid van de Veldhovense consulenten (voor uitvoering bijstand, zelfstandigenregeling, re-integratie) in Waalre¹¹. Sommige netwerkpartners kunnen / willen een grotere rol spelen in de ondersteuning van inwoners bij het zoeken naar passend werk dan nu het geval is.

Een ander concreet verbeterpunt dat door netwerkpartners benoemd wordt, gaat over het kwijtschelden van de gemeentelijke belastingen. Dat is (zeker de eerste keer) zo lastig dat heel veel inwoners daar hulp bij nodig hebben. De brieven zijn ingewikkeld en de gemeente zou ook zelf alle benodigde gegevens kunnen opvragen, zoals in gemeente Eindhoven gebeurt. De gemeente geeft in de RIB aan dat in overleg met de netwerkpartners bekeken wordt in welke vorm de verschillende aanbevelingen gerealiseerd kunnen worden. Voor de aanbevelingen rondom processen en procedures merkt de gemeente op dat er gedegen processen en procedures nodig zijn om wettelijke taken, zoals ontzorgen van statushouders en vroegsignalering, uit te voeren. Wanneer bepaalde werkwijzen niet werkbaar of efficiënt zijn, zal er aanpassing plaatsvinden.

Maatwerk

De pilot maatwerk was bedoeld om met behulp van een maatwerkfonds te zorgen dat inwoners in bijzondere situaties voldoende leefgeld hadden wanneer dat niet via alle reguliere regelingen en bijdrages geregeld kon worden. Netwerkpartners en gemeente signaleren dat er veel ruimte is voor maatwerk binnen de bestaande kaders. De pilot is vooralsnog uitgesteld, zo geeft het College aan, vanwege allerlei juridische complicaties. De praktijk wijst uit dat er binnen de bestaande regelingen al heel veel mogelijk is. De netwerkpartners pleiten voor een invulling van maatwerk waarbij de behoefte van de inwoner met geldzorgen centraal staat. Inwoners met geldzorgen benoemen dat het heel ondersteunend is wanneer hen gevraagd wordt 'Wat heb je nodig?', in plaats van uit te gaan waar je recht op hebt of welke regelingen er zijn. De vraag naar wat je nodig hebt maakt al dat je zelf meer regie kunt gaan voeren en nadenkt over oplossingen.

Netwerkpartners geven als voorbeeld dat maatwerk in tegemoetkoming eigen risico zorgverzekering beter is dan de collectieve zorgverzekering. De gemeente gaat dat laatste onderzoeken.

Netwerkpartners doen in hun evaluatie ook nog enkele suggesties over verschillende regelingen, zoals het Volwassenenfonds en de Meedoenbijdrage. Het Volwassenenfonds is een goede aanvulling

¹¹ Deze suggestie is vanzelfsprekend ook toepasbaar nu in 2026 de uitvoering van de Bijstandswet niet meer door de gemeente Veldhoven wordt gedaan. Netwerkpartners wijzen hiermee op het belang van toegankelijkheid en beschikbaarheid van consulenten.

voor inwoners om het mogelijk te maken aan sport te doen. Daarom zou de gemeente meer sportclubs kunnen stimuleren om sportactiviteiten aan te bieden via het Volwassenenfonds. De Meedoenbijdrage wordt tot nu toe verstrekt zonder directe koppeling met een bestemming. Enkele netwerkpartners vragen zich in de evaluatie van zomer 2024 af of er meer verantwoording zou moeten worden afgelegd door inwoners om aan te tonen dat de Meedoenbijdrage de juiste bestemming heeft gekregen. De gemeente gaat onderzoeken of hier een aanpassing nodig is.

Betrokkenheid inwoners bij beleid

Netwerkpartners benadrukken dat het van belang is dat de gemeente blijft proberen om ook goed in contact te komen en te blijven met de mensen voor wie het beleid bedoeld is. Het blijkt keer op keer dat er veel schroom is om naar de gemeente toe te stappen voor hulp, laat staan dat men zich uitspreekt over de regelingen zelf. Geldzorgen hebben zorgt voor schaamte en angst. En daardoor krijgen mensen met geldzorgen al heel snel het gevoel dat ze negatief beoordeeld worden. Uit angst wordt al snel gedacht dat de ander een oordeel over je heeft of dat je zelf geen beslissingen meer mag nemen. En die gedachten leveren angst en afweer op. Zo kan een brief over vroegsignalering van de corporatie of het energiebedrijf al snel als bedreigend worden ervaren waardoor mensen met geldzorgen het extra benauwd krijgen. In schriftelijke en in persoonlijke communicatie is het van belang dat een medewerker van welke instantie ook (gemeend!) uitstraalt dat het iedereen kan overkomen dat het financieel minder gaat en dat er mogelijkheden zijn om hulp te krijgen.

De afhankelijke positie van mensen die gebruik maken van regelingen maakt dat ze minder makkelijk onbevangen kritiek leveren of openhartig feedback geven naar aanleiding van hun klantervaring. Ze geven aan best mee te willen praten maar willen wel zeker weten dat dit geen gevolgen heeft voor hun uitkering of voor andere vormen van ondersteuning. De wijze waarop de gemeente hen benadert om hun ervaringen te horen, bepaalt in hoge mate de bereidheid van inwoners om mee te denken en input te leveren.

4.6.4 Verzachten van geldzorgen

Op dit onderdeel zijn door de netwerkpartners en de gemeente geen problemen benoemd in de uitvoering van het beleid in Waalre. Sommige geïnterviewde klanten hebben het gevoel dat ze in het contact met de gemeente Veldhoven niet als mens gezien worden, dat er geen ruimte is om het eigen verhaal te doen.. Er wordt veel gecommuniceerd via de mail en de toon van de correspondentie wordt als wantrouwend en onveilig ervaren. De toon van een brief maakt veel uit. Iemand vertelde dat hij het gevoel kreeg als een crimineel te worden beschouwd omdat hij een bepaald formulier fout had ingevuld. Concrete verbeterpunten zijn de Rekenkamer niet bekend.

4.6.5 Positieve en negatieve factoren bij beleidsrealisatie

Als positieve factoren bij de beleidsrealisatie komen naar voren:

- Goede samenwerking en tussen netwerkpartners onderling en met de gemeente. Beleid en uitvoering worden daardoor goed afgestemd
- Er is een formeel Ketenpartnersoverleg dat geregeld bij elkaar komt
- Betrokkenheid van netwerkpartners bij het opstellen van het uitvoeringsplan waardoor het uitvoeringsplan realistisch en haalbaar is
- Betrokkenheid van netwerkpartners leidt tot een gevoel van verantwoordelijkheid bij netwerkpartners. Er is besef dat gemeente en netwerkpartners samen uitvoering moeten geven aan het beleid
- Voor een aantal netwerkpartners geldt dat zij veel steun (materieel, sociaal) ervaren voor het werk van hun stichting / instelling.
- Er is veel aandacht voor communicatie en informatievoorziening

- De inzet van energiecoaches blijkt een laagdrempelige manier te zijn om inwoners met geldzorgen te bereiken
- De focus op het leveren van maatwerk zorgt voor passende hulp en ondersteuning
- Inzet en houding van CMD-medewerkers wordt als betrokken en persoonlijk ervaren

Als negatieve factoren bij de beleidsrealisatie komen naar voren:

- De ingewikkeldheid van de regelingen: de aanvraag voor een regeling is voor veel inwoners lastig en complex. Bovendien moeten vaak dezelfde gegevens worden aangeleverd
- Onvoldoende bereik van mogelijke doelgroepen. Onduidelijkheid over de omvang van de groepen die niet bereikt worden.
- In de praktijk is er te weinig aandacht voor preventie
- Er zijn weinig tot geen structurele contacten met organisaties zoals scholen, huisartsen, ouderenorganisaties en sportverenigingen als het gaat om het uitvoeren van het beleid. Aangenomen kan worden dat juist deze organisaties een goede rol zouden kunnen spelen bij preventie, tijdig signaleren van geldzorgen en bereiken van verschillende doelgroepen
- De behoefte aan passende en specifieke informatievoorziening en communicatie is groot.
- De invloed van mensen met geldzorgen op beleid en uitvoering is gering, hun stem wordt slechts ten dele gehoord
- Uitvoering van de bijstand bij de gemeente Veldhoven wordt als onpersoonlijk en te formeel ervaren door inwoners met geldzorgen en door netwerkpartners. Discrepancie bij aanvragen en verstrekken van een bijstandsuitkering wordt ervaren tussen de uitgangspunten van het beleid (betrokken, gericht op ondersteuning) en de uitvoeringspraktijk. Zij pleiten voor meer aandacht voor het perspectief van de inwoner
- Spanningsveld tussen ondersteunende en controlerende rol van de gemeente. Er wordt een spanningsveld onderkend tussen de gemeentelijke ambities over ondersteunen en helpen enerzijds en de gemeentelijk rol van handhaven, controleren, afwijzen van aanvragen anderzijds. Men realiseert zich dat de beide petten van de gemeente kunnen zorgen voor terughoudendheid in het aanvragen van hulp / ondersteuning.
- Beschikbare capaciteit bij het CMD, gezien de toename van onder andere de meldingen vroegsignalering

4.7 Conclusies uitvoering van het Geldzorgenbeleid in de praktijk

Uit het voorafgaande kan worden geconcludeerd:

- De uitvoering van het beleid ligt in de lijn met de beleidsmatige ambities. De concrete en systematische doorvertaling van het beleid naar de uitvoering in het uitvoeringsplan is daarbij een groot goed
- De resultaten van het beleid zijn niet altijd toetsbaar omdat de doelstellingen geformuleerd worden in acties. De 18 actiepunten zijn bijna allemaal uitgevoerd maar daarmee is niet altijd toetsbaar of die acties ook het gewenste resultaat hebben opgeleverd
- Met een grote diversiteit aan activiteiten wordt de uitvoering van het beleid ter hand genomen. Bijvoorbeeld via:
 - de uitvoering van bijstand door de Gemeente Veldhoven
 - de activiteiten op gebied van bijzonder bijstand en vroegsignalering van het CMD
 - de (gesubsidieerde) inzet van Voedselbank, Stichting Leergeld, Lumens (Sociaal Raadsman), DNW, SVW;
 - de samenwerking in het Ketenpartnersoverleg;
 - diverse voorlichtingsactiviteiten, zoals de campagne in het najaar van 2024, beschikbaarheid van folders in diverse talen en publicaties in de Schakel
 - gebruik van Geldfit

- Er is zorg over de mate waarin inwoners met geldzorgen bereikt worden. Hoewel door het systeem van vroegsignalering meer inwoners in beeld komen dan voorheen hebben alle betrokkenen de indruk dat een deel van de inwoners niet bereikt wordt en / of geen gebruik maakt van de regelingen waarvoor ze in aanmerking komen. Het blijft dus een belangrijke opgave om zoveel mogelijk inwoners met geldzorgen te bereiken
- De samenwerking tussen gemeente en de netwerkpartners wordt door betrokkenen positief gewaardeerd (onder meer door goede afstemming van beleid en uitvoering en de inbreng van netwerkpartners in beleid en uitvoering). De samenwerking van de gemeente met de zogenaamde tweede lijn (organisaties als scholen, sportverenigingen, ouderenorganisaties, huisartsen) is minder sterk georganiseerd
- Uitvoerende organisaties menen dat er meer uitvoeringskracht vrijkomt als hun maximale potentieel wordt gebruikt. Er zijn zorgen over de beschikbare capaciteit bij het CMD
- Het gemeenschappelijke intakeformulier dat door netwerkpartners is ontwikkeld, wordt te weinig gebruikt
- Hoewel de gemeente veel waarde hecht aan de inbreng van inwoners met geldzorgen in het beleid en de uitvoering is dit in de praktijk nauwelijks het geval
- Bij beschouwing van de beleidsuitvoering komen als sterke punten naar voren:
 - de structurele samenwerking tussen de verschillende netwerkpartners, onderling en met de gemeente
 - de invloed van de netwerkpartners op beleid en uitvoering
 - de toegankelijkheid en persoonlijke benadering van het CMD
 - de inzet van energiecoaches
 - het realistische en concrete karakter van het uitvoeringsplan.
- Daarnaast zijn er ook zwakke punten geconstateerd, zoals:
 - Geïnterviewde klanten ervaren de uitvoering van de bijstand als onpersoonlijk en te formeel
 - De regelingen zijn te complex, aanvragen ervan is moeilijk
 - Onvoldoende bereik van mogelijke doelgroepen. Weinig tot geen structurele contacten met maatschappelijke instellingen die veel met inwoners in aanraking komen
 - Summiere aandacht voor preventie
 - Publiciteit over regelingen en informatie over de hulp bij geldzorgen gebeurt niet vaak genoeg.

5 Verbetermogelijkheden Geldzorgenbeleid

Op basis van alle documentatie (inclusief de evaluaties van de gemeente en netwerkpartners), de conclusies uit de interviews en de gesprekken kunnen tal van verbetermogelijkheden worden afgeleid. Tegelijk vraagt het formuleren van verbetermogelijkheden ook terughoudendheid en realisme, zodat het om verbeteringen gaat die daadwerkelijk effect sorteren en haalbaar zijn. Om het realistische karakter van de verbetermogelijkheden te toetsen heeft er een overleg plaatsgevonden met alle betrokkenen waarmee in het kader van dit onderzoek is gesproken.

5.1 Wat kunnen de Raad, College, ambtelijke organisatie en netwerkpartners leren uit de onderzoeksvragen?

Uit het voorgaande blijkt met hoeveel inzet en betrokkenheid alle betrokkenen werken aan de uitvoering van het beleid. Er gaat veel goed en er is openheid en onderling vertrouwen om zaken die

minder goed gaan met elkaar te bespreken en op te lossen. Belangrijke les is ook de kracht van gezamenlijk vaststellen van concrete actiepunten in de uitvoering van het beleid.

5.1.1 Verbeteringen in de uitvoering

Communicatie

- In aansluiting op het voornemen van de gemeente om een communicatiekalender op te stellen, is het wenselijk dat alle gemeentelijke communicatie in toon en inhoud aansluit bij de geadresseerde. Een verbetermogelijkheid is om enkele inwoners met geldzorgen te vragen mee te helpen aan het begrijpelijk maken van brieven en folders.
- Geldzorgen hebben kan iedereen overkomen en is niet voorbehouden aan mensen met een slechte opleiding, aan verslaafden of werkelozen. Uit alle publiciteit en communicatie moet spreken dat het hebben van geldzorgen ons allemaal kan overkomen en dat ondersteuning vragen normaal is. Deze (onder)toon moet terug te vinden zijn in campagnes, in folders, in wat er op de site staat, in brieven die gestuurd worden en in te voeren gesprekken.

Inwonersperspectief en inwonersbetrokkenheid

- Betrokkenheid van inwoners bij ontwikkelen en uitvoeren van beleid kan mogelijk vergroot worden wanneer de gemeente -via een uitvraag bij de netwerkpartners- geregeld in gesprek gaat met inwoners met geldzorgen. Participatie van ervaringsdeskundige inwoners draagt bij aan het nog beter aansluiten van beleid en uitvoering op de behoeften van inwoners met geldzorgen.
- De gemeente is voornemens om ervaringsdeskundigen in te zetten bij het bereiken van meer inwoners met geldzorgen. Deze ervaringsdeskundigen moeten in staat zijn om goed contact te maken met inwoners. Dat houdt in dat ze geleerd hebben hoe ze hun eigen ervaringen kunnen inzetten in het contact met anderen. Dit is een andere vorm van gebruik maken van ervaringsdeskundigheid dan de hierboven genoemde participatie ten behoeve van beleid en uitvoering. Ook vraagt een dergelijke inzet om concrete uitwerking en goede afspraken over de rol en de onafhankelijkheid van zulke ervaringsdeskundigen. Een opleiding tot ervaringsdeskundige kan aangeboden worden aan bijvoorbeeld alle inwoners met een bijstandsuitkering.

Vereenvoudiging

- Het aanvragen van kwijtschelding gemeentelijke belastingen is een complex proces waarbij veel gegevens worden gevraagd van de aanvrager. Op de gemeentelijke site wordt informatie gegeven over wanneer men daarvoor in aanmerking komt maar deze informatie is lastig te begrijpen. Een verbeterpunt is om dit proces makkelijker te maken (meer in lijn met de uitgangspunten van het beleid) en na te gaan of de werkwijze van de gemeente Eindhoven op dit punt kan worden overgenomen
- Inwoners met geldzorgen hebben moeite met de uitvoering van het aanvragen en uitkeren van bijstand door de gemeente Veldhoven. Aanbevolen wordt dat Waalre met alle partijen, waaraan een deel van de uitvoering wordt uitbesteed, bespreekt hoe de uitvoering kan plaats vinden in lijn met de uitgangspunten van het beleid. Onderkend wordt dat er een spanningsveld ligt tussen de het toetsend een oordelende karakter van de wet enerzijds en de behoeften en wensen van inwoners met geldzorgen anderzijds
- In het beleid en in de uitvoering van het beleid wordt waarde gehecht aan de autonomie, het naar eigen inzicht kunnen invullen van je leven door inwoners met geldzorgen. Onder meer uit de gesprekken met klanten van de Voedselbank blijkt dat inwoners met geldzorgen het belangrijk vinden dat ze eigen keuzes kunnen maken in de besteding van hun inkomen. In dit licht wordt aanbevolen de suggestie van enkele netwerkpartners voor meer controle op de besteding van de Meedoenbijdrage te heroverwegen

Preventie

- Preventieve activiteiten kunnen zich richten op bewustwording van alle verleidingen van uitgesteld betalen (Wehkamp, Klarna etc.). Sneller toekennen van (bijzondere) bijstand heeft ook een preventieve werking. Daarnaast zijn geldlessen op scholen belangrijk, zeker nu voor de jeugd geld zoveel minder tastbaar is geworden nu bijna alles digitaal gaat. Bij die geldlessen en bij alle preventie-activiteiten hoort steeds een sociale component: hulp vragen is normaal en geaccepteerd gedrag. Aanbevolen wordt om de invulling van preventie-activiteiten in overleg met inwoners met geldzorgen te doen zodat hun ervaringen en inzichten meegenomen worden.

Mentaliteitsverandering

- Tim 'S Jongers analyseert dat de negatieve gevoelens rondom armoede en geldzorgen ook bestaan bij mensen die geen armoede hebben en in de samenleving als geheel. Hij benoemt 5 misverstanden
 - 1) het valt wel mee met de armoede in Nederland
 - 2) in andere landen is het veel erger
 - 3) we doen al heel veel (genoeg) aan armoedebestrijding
 - 4) met hard werken kom je er wel
 - 5) arme mensen maken onverstandige en irrationele keuzes

Deze misverstanden zitten oplossingen in de weg. Zij werken contraproductief bij het aanpakken van schuldenproblematiek bij mensen met geldzorgen en bij ondersteuners, vrijwilligers, ambtenaren en politici. Door deze misverstanden actief te bestrijden ontstaat er ruimte voor betere en passendere oplossingen voor de thematiek

5.1.2 Verbeteringen / Aanpassingen in beleid

Uit het onderzoek komen slechts enkele voorstellen voor aanpassing van het beleid:

- In het beleid is de (wettelijk vereiste) aandacht voor schuldhulpverlening minimaal. Te overwegen is om dit onderdeel van beleid alsnog te beschrijven zodat keuzes voor de invulling van schuldhulpverlening meer expliciet gemaakt kunnen worden. Daarnaast kan dan duidelijker worden beschreven welke afspraken over de uitvoering van schuldhulpverlening en over de rol van de diverse netwerkpartners gemaakt zijn of nog gemaakt moeten worden
- De controlerende rol van de Raad over betrokkenheid van inwoners met geldzorgen. In februari 2025 is er een RIB gemaakt over de stand van zaken in de uitvoering van het beleid. In deze RIB staat onder meer dat directe betrokkenheid van inwoners met geldzorgen bij de verdere uitwerking van het beleid niet heeft plaatsgevonden. Bij het vaststellen van het geldzorgen heeft de Raad indertijd uitdrukkelijk per amendement aangegeven een dergelijke betrokkenheid belangrijk te vinden. Mogelijk kan de Raad -vanuit zijn kaderstellende en toetsende rol- in gesprek gaan met het College over de (on)mogelijkheden van de inbreng en betrokkenheid van inwoners met geldzorgen

6 Aanbevelingen

In het vorige hoofdstuk zijn verbetermogelijkheden benoemd op het vlak van communicatie, inwonersperspectief, vereenvoudiging, preventie, mentaliteitsverandering en beleid. Op basis hiervan kiest de Rekenkamer voor 5 aanbevelingen. Deze aanbevelingen zijn er op gericht om -met name in de uitvoering van het beleid- de kracht van het huidige beleid en de wezenlijke uitgangspunten ervan nog beter tot zijn recht te laten komen.

1. College: aanbeveling over consistentie

Consistent doorvoeren dat de uitgangspunten van het beleid (hulpvraag centraal, vertrouwen, autonomie van hulpvrager en handhaven wettelijke kaders) centraal staan ook bij het beleggen van delen van de uitvoering bij derden. Blijf monitoren hoe de uitvoering loopt.

Overwegingen en aandachtspunten: In alle gesprekken kwam naar voren dat er veel waardering is voor de uitgangspunten van het beleid. Inwoners met geldzorgen noemen steeds weer hoe zeer de benadering vanuit autonomie, vertrouwen en respect hen helpt bij het oplossen van hun problemen. Daarom is het essentieel dat de uitgangspunten van het beleid door alle uitvoerders (gemeente, netwerkpartners en derden waarmee de gemeente een overeenkomst heeft) in de uitvoeringspraktijk worden onderschreven. Zo wordt de uitvoering nog effectiever. In dit licht is het een aandachtspunt in hoeverre het nodig is meer controle te hebben over de besteding van de Meedoenbijdrage.

2. College, ambtelijke organisatie: aanbeveling over inwonersbetrokkenheid

Maak werk van meer inwonersbetrokkenheid. Bespreek met netwerkpartners hoe de gemeente vaker en directer in contact kan komen met inwoners met geldzorgen om te horen wat ze vinden van het beleid en de uitvoering.

Overwegingen en aandachtspunten: Door te horen waar inwoners met geldzorgen behoefte aan hebben en wat zij belangrijk vinden, kan het beleid en de uitvoering ervan nog beter aansluiten bij wat inwoners met geldzorgen nodig hebben. Door gebruik te maken van de contacten van de netwerkpartners kan de gemeente op een laagdrempelige en voor de betreffende inwoner veilige manier in contact komen met inwoners met geldzorgen. In dit verband kan ook gedacht worden aan het aanbieden van een opleiding tot ervaringsdeskundige (bijvoorbeeld via Stichting Markieza).

3. Raad, College, ambtelijke organisatie: aanbeveling over preventie

Versterk de contacten met netwerkpartners, maatschappelijk middenveld (scholen, onderwijs, gezondheidszorg) en ervaringsdeskundigen, gericht op preventieve activiteiten in de vorm van voorlichting, campagnes en publieksacties.

Overwegingen en aandachtspunten: Preventie is een zaak van lange adem. Dat gaat van lessen over wijs omgaan met geld tot een campagne over de verleidingen en gevaren van achteraf betalen of voorlichting over het tijdig vragen van hulp. Door de inzet van veel verschillende organisaties en ervaringsdeskundigen kunnen alle doelgroepen beter bereikt worden. Daarnaast zijn preventieve activiteiten en publiekscampagnes ook geschikt om het algemeen heersende beeld over armoede en het hebben van geldzorgen te beïnvloeden. Daarom is het essentieel dat bij deze preventieve activiteiten oog is voor misverstanden over armoede zoals door Tim 'S Jongers beschreven.

4. Ambtelijke organisatie: aanbeveling over vereenvoudiging

Zorg in de hele organisatie dat het zo eenvoudig mogelijk is om in aanmerking te komen voor regelingen (extra bijdragen, fondsen, kwijtschelding belastingen enzovoort).

Overwegingen en aandachtspunten: De gemeente heeft het aanvragen en verstrekken van een aantal bijdragen en fondsen heel gebruikersvriendelijk geregeld. Dat geldt bijvoorbeeld voor het aanvragen van bijzondere bijstand, voor de Meedoenbijdrage en voor energietoeslag. Daar wordt gebruik gemaakt van de al beschikbare gegevens en zo worden extra bijdragen als het ware automatisch toegekend. Dat maakt het makkelijker voor inwoners met geldzorgen. Nog niet alle regelingen waar inwoners met geldzorgen voor in aanmerking komen zijn op deze gebruikersvriendelijke manier ingericht. Dat speelt zeker bij de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

5. Raad en College: aanbeveling over schuldhulpverlening

Stel een beleid schuldhulpverlening vast.

Overwegingen en aandachtspunten: Vastgesteld beleid over schuldhulpverlening is een wettelijk vereiste. Door het beleid op gebied van schuldhulpverlening te beschrijven wordt duidelijk welke organisaties daarbij betrokken zijn en hoe het samenspel is tussen deze organisaties (verwijzingen, onderlinge samenwerking). Daarnaast geeft de gemeente aan op welke wijze wordt omgegaan met de signalen uit de vroegsignalering en hoe er met de beschikbare capaciteit moet worden omgegaan.. Er is vanzelfsprekend al wel praktijk gegroeid in de afgelopen jaren, ook dat is input voor dit beleid. Door gebruik te maken van beleid schuldhulpverlening van omliggende gemeenten kan een Waalrese variant schuldhulpverlening met niet al te veel extra inzet tot stand komen.

7 Bijlagen

7.1 Bijlage 1: Geïnterviewde functionarissen

Tijdens dit onderzoek is gesproken met:

• Adviesraad Sociaal Domein:	3 adviesraadsleden
• Centrum voor Maatschappelijke Deelname:	2 consultants CMD
• Stichting Diaconaal Noodfonds Waalre	2 coördinatoren
• Lumens:	sociaal raadsman
• Stichting Leergeld Valkenswaard en Waalre:	input via jaarverslag
• Sichtung Markieza:	2 coördinatoren
• Steunpunt Vluchtelingen Waalre:	voorzitter, secretariaat, penningmeester
• Voedselbank Aalst Waalre:	voorzitter, 2 klachtcontactcoördinatoren
• Voedselbank Aalst Waalre:	9 klanten van de Voedselbank Aalst Waalre
• Gemeente Waalre:	wethouder, beleidsambtenaar, teamleider

7.2 Bijlage 2: Reactie van het college van B&W

Rekenkamer Gemeente Waalre
t.a.v. mevr. A.G. Dekker Postbus
10.000
5580 GA Waalre

Uw brief van
10-07-2025

Uw kenmerk

Behandelaar
Sociale Ontwikkeling /
D. Sinnige-Houck

Onderwerp
Rekenkamerrapport
"Een zorg minder"

Ons kenmerk
1046526

Datum

Geachte mevrouw A.G. Dekker,

Met veel belangstelling hebben wij kennisgenomen van uw concept-rapport "Een zorg minder". Wij waarderen de inspanning die u heeft geleverd om de uitvoering van het geldzorgenbeleid van Waalre te onderzoeken, en bedanken u voor de aanbevelingen die u in uw rapport doet. Uw bevindingen en aanbevelingen bieden ons waardevolle inzichten en vormen een belangrijke bijdrage aan de verdere ontwikkeling van ons beleid.

Graag willen wij via deze brief reageren op de bevindingen en conclusies die in het rapport worden gepresenteerd. Wij herkennen ons in het beeld dat u weergeeft van de voortgang en uitdagingen binnen het geldzorgenbeleid.

Wij zijn verheugd dat u de samenwerking met netwerkpartners en de toegankelijke benadering van het CMD positief waardeert. De inzet van meertalige en beter beschikbare informatie is een belangrijke stap richting inclusie en toegankelijkheid. Deze sterke punten laten zien dat er een stevige basis ligt.

Tegelijkertijd nemen wij de gesignaleerde aandachtspunten serieus. In het bijzonder erkennen wij de noodzaak om:

- De uitvoering door externe partijen te monitoren, zodat de beleidsintenties ook in de praktijk herkenbaar en voelbaar zijn voor onze inwoners.
- De stem van inwoners met geldzorgen sterker te betrekken bij beleidsvorming en uitvoering.
- De contacten met netwerkpartners te versterken op het gebied van preventie. Wij gaan graag met onze partners, ervaringsdeskundigen en de Adviesraad Sociaal Domein in gesprek om preventie bij geldzorgen gezamenlijk onder de aandacht te brengen.
- De aanvragen voor bijdragen en kwijtschelding begrijpelijker en beter toegankelijk te maken voor inwoners met geldzorgen.
- Een schuldhelpverleningsbeleid vast te stellen, om inwoners effectief te helpen en armoede duurzaam te bestrijden.

In de bijlage bij deze brief gaan wij nader in op de aanbevelingen.

U rapporteert bevindingen die betrekking hebben op de uitvoering door Veldhoven. Voor zo ver wij het juist begrijpen zijn deze bevindingen uitsluitend gebaseerd op gesprekken met netwerkpartners. U geeft in uw rapportage ook aan geen onderzoek te hebben gedaan naar de uitvoering door de gemeente Veldhoven. Wij hebben van u vernomen dat u de gemeente Veldhoven niet bij het wederhoor heeft betrokken. We begrijpen uw afweging maar vinden dat dit wel om nuancering van uw rapportage vraagt. (Zie bevindingen rapportage pagina's 22, 24, 25, 26 en 27 en het kernrapport bij conclusies, verbetermogelijkheden 2/3). In de huidige vorm onderschrijven we dit deel van uw rapportage niet omdat het naar onze mening tot onjuiste beeldvorming over de uitvoering door de gemeente Veldhoven kan leiden.

Tot slot willen wij een opmerking maken bij de aantallen die u in uw onderzoek noemt. U stelt dat 240 personen gebruikmaken van de Voedselbank in Waalre. Wij herkennen ons niet in dat aantal. In het jaarverslag van 2024 spreekt de Voedselbank zelf van gemiddeld ongeveer 45 gezinnen en 140 personen die ervan gebruikmaken.

Wij zien uw aanbevelingen als een uitnodiging tot verdere versterking van ons beleid. In

de komende periode zullen wij hierin nauw optrekken met onze netwerkpartners. Daarbij blijven wij ons inzetten voor een benadering waarin inwoners centraal staan en waarin geldzorgen niet alleen worden bestreden, maar ook bespreekbaar en hanteerbaar worden gemaakt.

Wij danken u voor uw inzet en betrokkenheid en zien uit naar een blijvende dialoog over dit belangrijke maatschappelijke thema.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Waalre,

Gemeentesecretaris,

Burgemeester,

mr. drs. R.L. Franken

M.F. Oosterveer

**Rapport rekenkamer "Een zorg minder":
Aanbevelingen aan college van B&W.**

**Bijlage bij collegevoorstel 19 augustus
2025: Reactie college van B&W.**

Aanbevelingen	Reactie college
1. College: aanbeveling over consistentie Consistent doorvoeren dat de uitgangspunten van het beleid (hulpvraag centraal, vertrouwen, autonomie van hulpvrager en handhaven wettelijke kaders) centraal staan ook bij het beleggen van delen van de uitvoering bij derden. Blijf monitoren hoe de uitvoering loopt.	De gemeente hecht veel waarde aan het centraal stellen van de hulpvraag, het vertrouwen in de hulpvrager, diens autonomie en het naleven van wettelijke kaders. Deze uitgangspunten vormen de kern van ons beleid en blijven leidend, ook wanneer delen van de uitvoering worden belegd bij derden. Wij blijven actief met onze externe partners in gesprek om te waarborgen dat de uitvoering aansluit bij onze kernwaarden, ook wanneer wij een nieuwe dienstverleningsovereenkomst aangaan op het gebied van werk, inkomen en schulddienstverlening. Daarnaast monitort de gemeente de uitvoering structureel, onder andere via feedback van inwoners en samenwerkingspartners. Zo voeren we cliënttevredenheidsonderzoeken uit en houden wij eens in de zes tot acht weken een ketenpartneroverleg, waarin we samen de voortgang van het beleid rondom geldzorgen evalueren.

2. College, ambtelijke organisatie: aanbeveling over inwonersbetrokkenheid Maak werk van meer inwonersbetrokkenheid. Bespreek met netwerkpartners hoe de gemeente vaker en directer in contact kan komen met inwoners met geldzorgen om te horen wat ze vinden van het beleid en de uitvoering.	Het college hecht grote waarde aan de betrokkenheid van inwoners en erkent dat er ruimte is voor verbetering in de wijze waarop zij worden meegenomen in gemeentelijke processen. In afwachting van uw rapport over inwonersparticipatie willen wij benadrukken dat dit onderwerp nauw verbonden is met de herijkte visie op de Kracht van Waalre. De voorlopige uitkomsten van deze vernieuwde visie onderstrepen het belang van een bredere en directere betrokkenheid van inwoners. De gemeente gaat graag in gesprek met netwerkpartners over de betrokkenheid van inwoners met geldzorgen, en zal hierin nauw samenwerken met de Adviesraad Sociaal Domein, die fungeert als de oren en ogen van onze samenleving.
3. Raad, College, ambtelijke organisatie: aanbeveling over preventie Versterk de contacten met netwerkpartners, maatschappelijk middenveld (scholen, onderwijs, gezondheidszorg) en ervaringsdeskundigen, gericht op preventieve activiteiten in de vorm van voorlichting, campagnes en publieksacties.	De gemeente erkent het belang van preventie in het voorkomen van grotere sociale en financiële problemen. Wij hebben het afgelopen jaar al verschillende campagnes gevoerd, en hebben een breed aanbod aan hulp bij geldzorgen. Wij gaan graag met onze netwerkpartners, ervaringsdeskundigen, de Adviesraad Sociaal Domein en met het maatschappelijk middenveld in gesprek om preventie bij geldzorgen gezamenlijk onder de aandacht van inwoners te brengen.
4. Ambtelijke organisatie: aanbeveling over vereenvoudiging Zorg in de hele organisatie dat het zo eenvoudig mogelijk is om in aanmerking te komen voor regelingen (extra bijdragen, fondsen, kwijtschelding belastingen enzovoort).	Het college streeft naar inclusieve dienstverlening en toegankelijkheid. De aanbeveling om de aanvraagprocedures voor bijdragen en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen te vereenvoudigen, nemen wij dan ook ter harte. Wij hebben de aanvraag van een aantal regelingen al gebruikersvriendelijk ingericht. De gemeente erkent dat dit nog niet bij alle regelingen het geval is, en dat een aanvraag complex kan zijn voor inwoners, bijvoorbeeld door beperkte digitale- of taalvaardigheden of vanwege stress door geldzorgen. Wij zullen daarom onderzoeken in hoeverre wij de aanvraag van overige regelingen op een gebruikersvriendelijker manier kunnen inrichten.

5. Raad en College: aanbeveling over schuldhulpverlening Stel een beleid schuldhulpverlening vast.	We herkennen ons in uw aanbeveling. De gemeente erkent dat het vaststellen van een schuldhulpverleningsbeleid belangrijk is om inwoners effectief te helpen en armoede duurzaam te bestrijden. De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) is opgenomen in de Verordening Participatiewet (PW) en IOAW- IOAZ, Wgs Waalre 2024. Wij zullen verder werken aan een gemeentelijk schuldhulpverleningsbeleid waarin preventie, vroegsignalering en hulpverlening samenkomen. Wij zullen daarin de samenwerking tussen de betrokken organisaties opnemen.
---	---

8 Begrippenlijst Onderzoek Gelzorgenbeleid

Begrip of afkorting	Betekenis
Amendement	Een amendement is een voorstel tot wijziging van een ontwerpbesluit. Als de meerderheid van de gemeenteraad voor het amendement stemt, wordt het oorspronkelijke ontwerpvoorstel gewijzigd.
ASD	Adviesraad Sociaal Domein Vroeger heette dit de Participatieraad Sociaal Domein. De ASD is een formeel adviesorgaan van het college B&W van Waalre. In het sociaal domein staan de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet centraal. De ASD bestaat uit maximaal 15 inwoners en vergadert 2 keer per maand.
AOW	Algemene Ouderdomswet
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming. De AVG biedt algemene regels over privacy. Alle medewerkers van de gemeente Waalre hebben een geheimhoudingsplicht.
Bevindingenrapportage	Uitgebreide rapportage van een onderzoek waarin de aanpak van het onderzoek, de onderzoeksvragen, de resultaten en bijlagen uitgebreid zijn beschreven.
Kernrapportage	Beknopte rapportage met daarin de essentie van het onderzoek, de conclusies en de aanbevelingen.
Bijstandsuitkering	Als een inwoner niet kan werken, geen inkomen of een te laag inkomen heeft om van te leven, kan hij / zij een beroep doen op de gemeente voor een bijstandsuitkering. De bijstand is het vangnet van de sociale zekerheid.
Bijzondere bijstand	Bijzondere bijstand kan verstrekt worden voor bijzondere noodzakelijke kosten die een inwoner niet zelf kan betalen met het inkomen of waarvoor hij / zij niet heeft kunnen sparen.
(Allebei geregeld in de PW)	
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek Het CBS verstrekt met statistieken informatie over grote maatschappelijke thema's als klimaatverandering en armoede.

Begrip of afkorting	Betekenis
CMD	Centrum voor Maatschappelijke Deelname Voor vragen over zelfstandig blijven wonen, de opvoeding van uw kind, leerplicht, inkomensondersteuning of mantelzorg, kunnen inwoners van Waalre terecht bij het CMD.
CPB	Centraal Planbureau Het CPB levert als onafhankelijk onderzoeksinstituut beleidsrelevante economische analyses en ramingen. We doen onderzoek naar de Nederlandse economie en het sociaaleconomisch beleid in den brede.
College van B&W / College	College van burgemeester en wethouders De wethouders en de burgemeester besturen de gemeente.
Cordaad Welzijn	Cordaad Welzijn is een brede welzijnsinstelling. Cordaad geeft advies en informatie, organiseert activiteiten en staat inwoners bij met raad en daad op de volgende werkgebieden: jongerenwerk, vrijwilligerscentrale, bewoners- en mantelzorgondersteuning en vluchtelingenwerk. In Waalre biedt Cordaad buurtbemiddeling, hulp bij financiële administratie en steun aan mensen in hun laatste levensfase en hun naasten.
Doorbraakmethode	De Doorbraakmethode geeft professionals instrumenten om maatwerk makkelijk, beter en goedkoper te maken.
Geldfit.nl	Voor veel mensen is het niet duidelijk waar ze terecht kunnen voor hulp bij geldzaken. Geldfit.nl is een website die online tests, tips en advies aanbiedt om inzicht te krijgen in de financiële situatie.
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg, gericht op het voorkomen en behandelen van psychische aandoeningen.
IDO	Informatiepunt Digitale Overheid Medewerkers helpen inwoners gratis bij het regelen van online zaken zoals DigiD aanvragen, belastingen en toeslagen etc. Dit kan iedere dinsdagmiddag tussen 14u en 15u
Ketenpartneroverleg	Overleg waarin de maatschappelijke partners in de gemeente Waalre geregeld bij elkaar komen voor afstemming en het oplossen van praktische knelpunten.
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	Als een inwoner de gemeentelijke belastingen niet kan betalen, is he mogelijk om kwijtschelding aan te vragen voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en onroerendezaakbelasting. Als het inkomen rond de bijstandsnorm ligt en iemand niet in het bezit is van vermogen, komt hij / zij hiervoor in aanmerking.
Meedoenbijdrage	De Meedoenbijdrage is er om mee te kunnen doen aan activiteiten in het algemeen. Bijvoorbeeld voor een lidmaatschap van een (sport)vereniging of een bezoek aan een pretpark. En om de ouderbijdrage, schoolspullen of een computer te betalen. De bijdrage is bedoeld voor inwoners met een inkomen tot 115% van de bijstandsnorm. De Meedoenbijdrage is er voor elk gezinslid. Wat men ontvangt, hangt af van de leeftijd.
Movisie	Movisie is een Nederlands landelijk kennisinstituut dat onderzoek doet naar sociale vraagstukken. Daarin werken ze samen met de overheid en maatschappelijke organisaties. De organisatie is een stichting en is gevestigd in Utrecht.
Nibud	Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting Het Nibud is een onafhankelijk voorlichtingsinstituut. We doen onderzoek naar en geven voorlichting over de huishoudportemonnee.

Begrip of afkorting	Betekenis
PW	Participatiewet De PW is het sociale vangnet voor alle personen vanaf 18 jaar die niet zelf een inkomen kunnen verdienen.
RIB	Raadsinformatiebrief Een RIB is een formeel communicatiemiddel waarmee het college van B&W de gemeenteraad informeert over bepaalde onderwerpen, ontwikkelingen of besluiten.
De Schakel	De Schakel is het huis-aan-huis blad. De gemeente publiceert wekelijks het gemeentenieuws en de officiële bekendmakingen in De Schakel.
SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau Het SCP doet wetenschappelijk onderzoek op sociaal en cultureel gebied en rapporteert hierover aan regering en parlement.
Sociaal Raadsman Waalre	Sociaal Raadslid helpt inwoners van gemeente Waalre met informatie en ondersteuning over wetten, regelingen en voorzieningen. Zo kunnen inwoners gebruik maken van inkomensondersteuning.
Stichting Diaconaal Noodfonds Waalre (DNW)	DNW biedt ondersteuning aan mensen in nood in de Gemeente Waalre. Dit doet DNW door acute financiële steun te geven. DNW krijgt jaarlijks een bijdrage van de gemeente en de kerken in Waalre om de nodige ondersteuning te kunnen bieden. Ook zijn er jaarlijks bijdragen van particulieren en organisaties.
Stichting Leergeld Valkenswaard en Waalre	Stichting Leergeld Valkenswaard - Waalre wil dat elk kind uit Valkenswaard en Waalre kan meedoen op school.
Stichting Markieza	Markieza is een toonaangevend expertise- en opleidingscentrum voor ervaringsdeskundigheid in het brede sociaal domein.
SVW	Steunpunt Vluchtelingen Waalre biedt maatschappelijke begeleiding aan statushouders en Oekraïense vluchtelingen die in de gemeente Waalre worden gehuisvest. SVW is een onafhankelijke belangen-behartiger, bestaat geheel uit onbetaalde vrijwilligers en is een ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling).
Tim 'S Jongers	Tim 'S Jongers (1981) is politicoloog, bestuurskundige en publicist. In zijn werk focust hij vooral op verschillen in de samenleving en de positie van mensen in kwetsbare situaties, en hoe we deze verschillen kunnen overbruggen.
Toekomst voor Waalre 2022-2026	De gemeenteraad van Waalre heeft na de verkiezingen in maart 2022 het raadsprogramma 'Toekomst voor Waalre 2022-2026' (een programma op hoofdlijnen) opgesteld. Het college heeft de opdracht gekregen het raadsprogramma te vertalen naar een Uitvoeringsprogramma: 'Met elkaar op weg naar de toekomst'
Voedselbank Aalst Waalre	Voedselbank Aalst Waalre geeft geen gevulde doos of pakket mee maar in plaats daarvan kunnen klanten van de Voedselbank zelf boodschappen doen met een winkelwagentje en zelf uitkiezen wat ze graag wil hebben. "Oog voor voedsel, hart voor mensen"
Volwassenenfonds Sport & Cultuur	Volwassenen uit gemeente Waalre die leven rond het bestaansminimum, kunnen gebruik maken van het Volwassenenfonds Sport & Cultuur. Inwoners vanaf 18 jaar en ouder kunnen een aanvraag doen voor een sport of culturele activiteit.
Vroegsignalering	Sinds 1 januari 2021 kunnen gemeenten eerder mensen helpen die door schulden in de problemen dreigen te komen. Dat is mogelijk door een wijziging in de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs). Dat noemen we vroegsignalering.

Begrip of afkorting	Betekenis
Wmo	Wet Maatschappelijk Ondersteuning Gemeenten moeten ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. De gemeente geeft ondersteuning thuis via deze wet, bv. met begeleiding / dagbesteding of ondersteuning om de mantelzorger tijdelijk te ontlasten.
ZZP	Zelfstandigen Zonder Personeel